

ROMANOS

Queédih ã túyat tútat

¹ Weém, Pablo biíhdih daacát túttnit, yeéb Roma tútchidih moón Jesúíhwãdih wã wahna caá. Jesucristo weemdíh ñíonit, ãih táini doonádih nihát baácđih moondíh ã naáwát tútup jĩ.

² Caán táini dooná pínahđih jon jãtíh Dios naáwátđih naóh yapanitđih “Cãacwãđih wã túi chãjbipna caá”, át niij daacát tútup wut jĩ. ³ Caán dooná ã wũúh ded pah ã jumát naáwát caá. Pánihna, caán cãac jumna, David juméná ï jumá át jumup wut jĩ. ⁴ Pánih cãac jumna yahna, jwĩ Maáh Jesucristo Dios wũúh jumna, dedé yéejat wihcanni át jumup wut jĩ. Pánih jumna, ã wunát túttimah, Dios caandíh ã wēpatjĩh át jwũub boanap wut jĩ. Pánih boana, Jesucristo yoobópdih ã wũúh ã jumátđih cãacwãđih át jútup wut jĩ.*

⁵ Caán Jesús tigaá weemdíh oinit, ã wēpatjĩh ãih táini doonádih nihát cãacwãđih ã naáwát tútup jĩ, caandíh túi jenah joinít, ï jepahat pínah niijná.

⁶ Yeebdíhbut ãihwã pínah ã ñíwichah, ñit jepahap taga. ⁷ Yeéb Roma tútchidih moón Dioíhwã, búdí ã oinitđih nin náodih wã wahna caá. Dios jwĩ íip, jwĩ Maáh Jesucristojĩh, yeebdíh oinit, ï túi teo wáaca naáh, ñi túi jumát pínah niijná.

Pablo Roma tútchina enedih ã bejíhat

⁸ Nindih yeebdíh wã jwíih naóhbipna caá: Jesucristodih yeéb ñi túi jenah joyát doonádih nihát

---

* **1:4** Mt 1.1; 12.23

baácdih moón ĩ joiná caá. Queét ĩ naáwáchah, weembát joinít, búdí wã wěina caá. Pánih wěinit, Jesucristo ã wěpatjĭh, jwĩ ĩp Diosdih nin pah wãpĩ niĭj úbhna caá: “Paá, meemdĭh ĩ túi péeat túina caá”, wãpĩ niĭjná caá. ⁹ Dios weemdĭh ã wutuchah wěi jepahnit, ã wúúh túini doonádih wã túi bohéna caá. Dios ã enechah, yeebdĭh ã teo wáacat pínah niĭjná, yeó jáap jummat pah caandĭh wãpĩ úbhna caá. ¹⁰ Pánih úbhna, nin pahbut wãpĩ niĭj úbhna caá: “Paá, ¿buu jwuhna ĩ pebhna enat túutna, weemdĭh ma wahmi niít?” wã niĭjná caá. ¹¹ Túini Espiritu weemdĭh ã teo wáacat pah muntih, yeebdĭhbut ã teo wáacat pínahdih wã náah yacna caá, yeéb Jesúsdiĭh chah ñi túi péeat pínah niĭjná. Æ wěpatdih ñi bíbohat pínahdih teo jáha úbíhna, yeebdĭh búdí wã enĭhna caá. ¹² Jesúsíhwã míic jumna, ã naáwátđih bíicđih míic wéhenit, míic teo wáacna, chah jwĩ túi wěibipna caá.

¹³ Weém dawá tútchinaboó bohé jibichah, caán tútchinadiĭh moón judíowã nihcannit túini doonádih joinít, dawá Jesúsdiĭh ĩ jepahap ĩ. Pánihna, maatápdih ñi pebhboó wã bejíhip yah caá, dawá ñiĭh tútchidih moondĭhbut Jesúsíh doonádih wã naáwáchah joinít, ĩ jepahat pínah, yeebbát Jesúsdiĭh chah ñi jenah joyát pínah niĭjná. Wã údwã panihnit, caandĭh ñi jéihyatđih wã náah yacna caá.* ¹⁴ Nihat cáacwáđih túini doonádih naáwát caá weemdĭh náahap. Dahwani tútchinadiĭh moondĭh, tútchi wihcapboó jumnitđihbut, bohénitđih, bohécannitđihbut naáwát caá náahap. ¹⁵ Pánihni jumna, nihat yeéb Roma

* **1:13** Hch 19.21

tútchidih moondíhbut túini doonádih búdí wã bohéhna caá.

Jesúh túini dooná ded pah ã jumat

¹⁶ Caán túini doonádih joinít, det Jesúsdihi túi jepahnitdih Dios ã wēpatjĩh ã túi ubna caá. Caán doonádih jwíh joinít, jwiít judíowã jwĩ jepahap jĩ. Jwĩ jepahat túttimah, judíowã nihcannitbut joinít, ít jepahap jĩ. Pánih joinít, jwĩ jepahachah, jwiít nihatdih biíc yoobó ã wēpatjĩh ã túi ubna caá. Páant ã wēpatdih jéihnit, “Caán túini doonádih ã jepahachah, Dios queédih ã túi ubbipna caá”, niíj jenah joinít, caán doonádih bohéna, wãpĩ tíccan caá.* ¹⁷ Pánih bohéna, nin pah wãpĩ niíj naóhna caá: “Ded Jesúsdihi túi jenah joinítjeh ‘Nin túini caá’, Dios ã niíj enna caá. Páant ã niíj enat pah, jon jãtĩh nin pah ít niíj daacáp tajĩ: ‘Caandíh túi jenah joinítjeh “Queét túinit caá”, Dios ã niíj enna caá. Pánih túi jenah joinítjeh páantjeh Diosjeéh ã túi jumbipna caá’, ít niíj daacáp tajĩ”, wãpĩ niijná caá.*

Cãacwã ã yéej chãjat

¹⁸ Dios jeámant jumni yeejép chãjnitdih ã en íjna caá. Pánih yéej chãjna, ded pah Dios ã jumatdih bita ã jéihyat déedih ã jãhna caá. Páant ã chãjachah en íjnit, Dios búdí ã peéh chãjbipna caá. Páant ã peéh chãjat pínahdih nihát cãacwãdih ã jéihyana caá. ¹⁹ Diosdih jwiít cãacwã jwĩ jéih beedácah yahna, ded pah ã jumatdih caanjéh jwiítjeh át jéihyanap taga. Páant ã jéihyanachah, caandíh jwĩ jéihyat pínah dedé buwat wihcan caá. ²⁰ Diosdih jéih encan yahna, nihát ã chãjatjiboodíh jwĩ jéih

* **1:16** Mr 8.38; 1Co 1.18   * **1:17** Hab 2.4

enna caá. Pánih ennit, “Caán nihatdih Dios búdí ã wēpatjĩh ã chājni caá. Pánih chājni jumna, nihát ã maáh páantjeh ã jumnipna caá”, jwĩ niij jéihna caá.* Caandih jéihna yuhna, det joyáh bojnitdih Dios ã peéh chājbipna caá. Páant ã peéh chājachah, “Obo-hjeéhtih, ded pah ma jummatdih jéihcan, meemdih wã jenah joicáp jĩ”, det Diosdih ã jéih niijcán niit. ²¹ Dios ded pah ã jummatdih jéihna yuhna, “Meém nihát ma chājnidih enna, meemdih búdí wã wēina caá”, dawá caandih ãt niij naóhcap jĩ. Queédih ã túi chājachah yuhna, queétboó caandih “Weemdih ma túi chājat túina caá”, ãt niijcáp jĩ. Páant caandih ã joyáh bojatji jíib ã jenah joyát ãt buo peét bejep jĩ.* ²² “Weém túi jenah joiní caá”, ã míic yee niijátji jíib, jenah joicánnit yoobát ãt jumap jĩ. ²³ Pánih jenah joicánnit jumna, Dios nihát jéihni, páantjeh jumnidih ãt wēicap jĩ. Pánih caandih wēican, “Meémboó nihát jéihni jumna, weemdih ma jéih teo wáacna caá”, ã pāpniboodih ãt niij weñep jĩ. Jwiit cāacwã wunnit pínah míic jwĩ jumna yuhna, cāac pah jíghnidih pāpnit, caandih ãt weñep jĩ. Pánih chājnit, jiijni, nuñep, mai panih jíghnidihbut pāpnit, “Meémboó chah wēpni caá”, caandih ãt niij wēi naáwáp jĩ.*

²⁴⁻²⁵ Dios nihát chājni ã jumachah yuhna, caandihjeh ã wēi naáwát déeji, “Nit caá chah wēpnit”, niij yee jenah joinít, ã chājnitboodih ãt wēi naáwáp jĩ. Páant queédih ã wēi naáwáchah ennit, “Í náahatdihjeh ã chāja naáh”, niijnít, Dios queédih ãt cádahap wut jĩ. Páant ã cádahat túttimah, queétjeh

* **1:20** Hch 17.24-27 * **1:21** Ef 4.17-18 * **1:23** Dt 4.16-18; Sal 106.20; Jer 2.11

chah yeejép ĩ chājat pínahdihjeh jenah joinít, tíic náah jumnidih ĩt chājap jĩ. Pánih yeejép chājna, ĩih bácahdihbut ĩt míic yéjanap jĩ.

²⁶ Páant ĩ yee jenah joyóchah enna, “Yeejép ĩ náahatdihjeh ĩ bid dáhwa naáh”, niijnít, Dios queédih át cádahap wut jĩ. Páant íí náah chājatdih jenah joinít, yaádhboó neonádih náahcanjeh, yaádh míicjeh ĩt yéj chājap jĩ. ²⁷ Páant ĩ chājat pah mantih, neonábut yaádhdi ĩ en ĩinahat pah neoná míicjeh ĩt en ĩinahap jĩ. Pánih en ĩinahnit, queét neoná míicjeh ĩt yéj chājap jĩ. Pánih yéj chājnit, ĩ yéj chājatji jíib ĩih bácah, ĩih jenah joyátbut páantjeh át yéj bejep jĩ.

²⁸ Diosdih ĩ jwíih jéihna yuhna, “Caandíh jéihyat weemdíh dedé pínah nihcan caá”, ĩ níj jenah joyóchah ennit, Dios queédih át cádahap wut jĩ, ĩ jenah joyát déheni pah ā jumat pínah niijná. Páant ā cádahat túttimah, chah yeejép yoobát ĩt yoób jenah joyóp jĩ. Pánih chah yeejép jenah joinít jumna, jwĩ chājca naáh déedih ĩt chājap jĩ. ²⁹ Pánih yeejép chājna, bũbut nin pah ĩ jumna caá: Dedé ĩ en ĩinahatdihjeh ĩ yéj chājna caá. Ded pah bitadih chah yeejép ĩ chājat pínahdih búdí jenah joinít jumna, cáacwādh mao yohnit jumna, chah dawá bíí déedih búdí en ĩinahnit jumna, tub yeenit jumna, yeejép dooná naóhnitbut ĩ jumna caá. ³⁰ Bitadih yee naóh peétnit jumna, Diosdih eníhcannit jumna, bitadih jīgah encan, “Weém maáh panihni jumna, dedé wā náahatdih wā chājbiipna caá”, ĩ níj jenah joiná caá. “Weémboó chah jéihni caá”, níj jenah joinít jumna, bitadihbut páant níj naóhnit ĩ jumna caá. Chah yeejép ĩ chājat pínahdihjeh jenah joinít ĩ

jumna caá. Ì mánadìh jepahcannit jumna, ³¹ jenah joicánnit jumna, ì niiját pah chãjçannit jumna, ì déewãdìh oicannit jumna, bitadìh jìgah encan, ì teo wáaccan caá. ³² Páant yeejép ì chãjatdìh ì cádahcatji peéh Dios iiguípna queétdìh ã yohbìpna caá. Páant ã peéh chãjat pínahdìh jéihna yuhna, ì yéej chãjatdìh ì cádahcan caá. Pánìhna, bita ì yéej chãjachah ennit, “Páant ñi chãjachah, ã táina caá”, queétdìh ì niíj wèi naóhna caá.

2

Dios ã peéh chãjat pínah yoobópdih ã jumat

¹ Yeeb cãacwã míicjeh jumna yuhna, ¿Dépanìh tigaá “Yeejépwã yoobát ì jumachah, ì yéej chãjat jíib, queétdìh peéh chãjat caá náahap”, ñi niíj jenah joí? Yeebbút queét ì chãjat pahjeh mun tigaá bíic yoobó ñi chãjap. “Jwíit yéej chãjcah, jwíitdìh dedé yéejat peéh wihcan caá”, ñi jéih niijcán caá. Pánìhnit jumna, bitadìh naóh yacnit, yeebjéh peéh chãjatdìh míic watna caá ñi chãjap.*

² Nihat yéej chãjnitdìh Dios ã peéh chãjbìpna caá. Yoobópdih chãjni ã jumachah, ã peéh chãjatbut yoobópdih ã jumatdìh jwí jéihna caá. ³ Cãacwã míicjeh jumna yuhna, “Peéh chãjat caá náahap”, niíj naóh yacnit ñi jumachah, yeebbút bíic yoobó ñi chãjat jíib, yeebdíhbut peéh chãjat ã jumbìpna caá. “Jwí yéej chãjachah yuhna, ãpí peéh chãjcan beé. Pánìhna, buu pohba, ã peéh chãjcan niít”, ñipí niíj jenah joiná yuh caá. ¿Dépanìh tigaá páant ñi niíj jenah joí? Yeebdíhbut Dios ã peéh chãjbìpna caá. ⁴ Obohjeéhtìh, ñi yéej chãjachah yuhna, Dios

* **2:1** Mt 7.1; Lc 6.37

yeebdíh jġgah ennit, ã peéh chāġ jwuhcan caá. Páant ã peéh chāġcatdih enna, “Dios wã yéejatdih ã íjcan caá”, ñi niġ jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, yeebdíh ã túi chāġatdih ennit, caandíh ñi jepahat pínahdih pãina caá ã chāġap. ⁵ Obohjeéhtih, yeebdíh ã jġgah enechah yahna, yeéboó caandíh ñi jepahíhcan caá. Ñi yéej chāġatdih cádahíhcah, yeebdíh ã peéh chāġbipna caá. Æ peéh chāġat pínah yeó jáap jātih, chah ñi yéej chāġachah ennit, caán yeó jáapdih yeebdíh chah ã peéh chāġbipna caá. Yeecanjeh, ã niġjātji biíc yoobó ã peéh chāġatdih nihat cãacwã ĩ jéihbipna caá. ⁶ Cãacwã yoobó ded pah ĩ chāġatji jġib Dios queétdih ã jġib chāġbipna caá.* ⁷ Det bitadih túinijeh chāġnit, Dios queétdih ã wēi naáwát pínahdih bidnit, yeó jáap jumat pah ã pehbboó jamíhnit, queétdih bácah páantjeh Dios ãjeéh ã jumat túutbipna caá. ⁸ Obohjeéhtih, det ĩ náahatdihjeh chāġnit, bitadih túi chāġcannit, queétboodíh Dios búdí íjnit, ã peéh chāġbipna caá. ⁹ Páant ã peéh chāġachah, nihat yéejnit yoobó tabit yeejép ĩ yapbipna caá. Judíowã nihcannitdih ã peéh chāġbipna caá. Obohjeéhtih, judíowã Moisés ã wutátjídih bíbohna yahna, ĩ túi jepahcatji jġib queétboodíh chah ã peéh chāġbipna caá. ¹⁰ Det túi chāġnitdih, “Ñi túi chāġna beé”, ã niġjbipna caá. Páant ã niġnítidihjeh Dios ã túi jumat túutbipna caá. Judíowãdih, judíowã nihcannitdihbut biíc yoobó ã túi chāġbipna caá.

¹¹ Dios nihat cãacwã ded pah jwĩ chāġatdih enna, yeejépwãdih, túinitdihbut yoobópdiġ ã chāġbipna

---

* **2:6** Sal 62.11-12; Pr 24.12; Jer 17.10; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27

caá. Pánih chājna, judíowādh, judíowā nihcannit-dihbut biíc yoobó ã chāj bipna caá.* ¹² Páant biíc yoobó chājni ã jumuchah, nin pah ã jumna caá: Moisés ã wutatjidih jéihcannitboó ĩ yéej chājachah, ĩ yéejat jíib iiguípna ĩ bejbipna caá. Pánihna, biíc yoobó caán wutatjidih jéihnitbut ĩ yéej chājachah enna, “Queétdih peéh chājat náahna caá, caán wutatjidih ĩ yap yohat jíib”, Dios queétdihbut ã niíj enna caá. ¹³ Caán ã wutatjidih ĩ en naáwáchah, páantjeh joijéhnitdih “Nit táinit caá”, Dios ã niíj encan niít. Obohjeéhtih, ã wutatjidih táí jepahnitboodíh “Nit táinit caá”, ã niíj en-bipna caá. ¹⁴ Judíowā nihcannit ĩ jéihyatjéhjeh táí chājna, Moisés ã wutatjidih jéihcan yuhna, caandíh ĩ jepahna caá. ¹⁵ Pánih jepahna, caán ã wutatjidih jéihcan yuhna, queét ĩ jenah joyátmant caán wutat panihni ã jumna caá. Páant ã jumuchah, yéej chājat jenah joyát ã jüúwáchah, “Páant wā chājachah, ã táican niít”, ĩ niíj jéihna caá. Ded táí chājatdih, yéej chājatdihbut ĩ jéihna caá. ¹⁶ Pánihna, péeni yeó jáapdih Dios Jesucristodih cāacwā ded pah ĩ yéej chājatdih ĩ jweéátji jíib ã peéh chājat túutbipna caá. Páant tigaá áih táini doonádih wāpĩ naóh bohéna caá.

Moisés ã wutatjidih judíowā ĩ jepahcat

¹⁷ Táini doonádih judíowādh bohéna, nin pah queétdih wāpĩ niíj naóhna caá: Yeéb judíowā, Moisés ã wutatjidih jéihnit jumna, “Jwiít judíowā chah táinit jwĩ jumna caá. Jwiítjeh caá Dioíhwā”, ñi niíj jenah joiná caá. ¹⁸ Caán wutatjidih jéihnit jumna, ded pah Dios ã náahatdihbut ñipĩ jéihna caá.

---

* **2:11** Dt 10.17

Pánih jéihnit jumna, “Jwĩ táí chãjat pínahdih jéih ñíonit jwĩ jumna caá”, ñipĩ niij jenah joiná caá. 19 “Táí jéihnit jumna, jéih encannit panihnitdih jwĩ jéih teo wáacna caá. Jiiát panihnit jumna, dupánapboó jumnit panihnitdih jwĩ jéih bohéna caá, ded pah táí chãjatdih ñ jéihyat pínah niijná”, ñipĩ niij jenah joiná caá. 20 “Jwiít judíowã caán wutatjidih jéihna, táí yoobópdih jéihnit jwĩ jumna caá. Pánih jumna, det jenah joicánnitdih, wébít panihnitdihbut jwĩ jéih bohéna caá”, ñipĩ niij jenah joiná yuh caá.

21 Obohjeéhtih, páant niij jenah joiná yuhna, ¿dépanih tigaá queétdih ñi bohéihatdih yeebjéh ñi jwíih míic bohécán? Bitadih nuumát tautcan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut ñi nuúm? 22 Bitá ñi áa nihcannitjñh yéej chãjat tautcan yuhna, ¿dépanih tigaá yeebjéhbut biic yoobó ñi áa nihcannitjñh ñi yéej chãj? Judíowã nihcannit ñi pãpnidih tãbit iiná yuhna, ¿dépanih tigaá ñi pãpni ñi ñuhat muunádih waadnít, orodih platadihbut ñi nuúm? 23 “Jwiít judíowã Moisés ñi wutatjidih jéihnit jwĩ jumna caá”, wēi niijná yuhna, caán wutatjidih yeebjéh ñi yap yohna caá. Pánih yap yohna, ñi táí chãjcatdih ennit, “Dios páant wutni ñi jumuchah, caandíh jwĩ náahcan caá”, bitá ñi niij jenah joimí nacaá. 24 Páant ñi chãjatdih Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “Yeéb judíowã wüt jumnit, ‘Diosdih wēinit poómp’, ñi niijnít yuhna, Dios ñi wutatdih ñi yap yohochah enna, judíowã nihcannitboó Diosdih yeejép ñi naóh peétna caá”, át niij daacáp tají.*

25 Jwiít judíowãdihjeh quehli nah yapat chóodih

* 2:24 Is 52.5

Dios ãt bóod yohat tãutãp wãt jĩ, ãihwã jwĩ jumãtdih júãtat tãut niijnã. Pãnih bóodna, “Míihwã jumnit, Moisés ã wãtatjidih jwĩ jepahbipna caá”, Diosdih jwĩ niij júãtna caá. Obohjeéhtih, “Jwiit bóodnit jwĩ jumna caá”, niijnã yũhna, Moisés ã wãtatjidih jepahcan, ñi bóodatji yeebdíh dedé pínah nihcan caá. ²⁶ Det judíowã nihcannitboó bóodcannit jumna yũhna, caán wãtatjidih ï jepahachah enna, “Nit wíihwã caá”, Dios queédih ã niij enbipna caá. Jwiit bóodnitdih ã niij enat pah muntih, queédihbat biíc yoobó ã niij enna caá. ²⁷ Dawá judíowã Moisés ã wãtatjidih jéihna yũhna, caandíh ï jepahcan caá. Obohjeéhtih, queét judíowã nihcannitboó bóodcannit jumna yũhna, ã wãtatjidih ï túi jepahna caá. Pãant ï jepahachah ennit, Dios jwiit judíowãdih nin pah ã niijbípna caá: “Queét bóodcannit, Moisés ã wãtatjidih jéihcan yũhna, caandíh ï jepahap be. ¿Dépanih tigaá yeéb bóodnitboó caán wãtatjidih jéihna yũhna, caandíh ñi jepahcan? Yeébbodíh chah yeejép peéh chãjat caá náahap”, ã niijbípna caá. ²⁸⁻²⁹ Judío yoobát ded pah ã jumãtdih bũũ wã naóhãipna caá. Bóodni jumna yũhna, Diosdih jepahcanni judío yoobát nihcan caá. ã wãtatjidih jéihna yũhna, jepahcan, judío yoobát nihcan caá. Obohjeéhtih, ded Diosdih wëi jepahni judío yoobát ã jumna caá. Pãnihna, ãih quehli nah yapat chóodih ã bóod yohat tãutãt pah ã yéej chãjatdih cádahna, ã jenah joyátdih ã tãut nũũmnã caá. Pãnihnidih “Nin táini caá”, Dios ã niij enna caá. Cãacwã caandíh ï wëi naóhcah yũhna, Diosjeh caandíh ã wëi naóhna caá.*

* **2:28-29** Dt 10.16; 30.6; Jer 4.4

3

¹ Weém páant niáj naóhna, “Jwiít judíowã jwĩ jumuchah, Dios jwiít dih ã wutatji pah bóodnit jwĩ jumuchahbut, dedé pínah nihcan caá”, wã niijcán caá. ² Judíowã jwĩ jumat jíib, jwiít dih búdí túyat ã jumna caá. Dios naáwát dih jwiít dih át jwíih wáhup tajĩ, bitadih jwĩ naóh yapaat pínah niijná.*

³ Obohjeéhtih, biquína jwĩ déewã caán naáwát dih jepahcan, “Ma wutat dih jwĩ túi jepahbipna caá”, ï niijátji pah ït chājcap jĩ. “Páant queét ï niijátji pah ï chājcah, Diosbut biíc yoobó ã niijátji pah ã chājbian nacaá”, ¿ñi niáj jenah joi níit? ⁴ ¡Nihcan caá! Nihat cāacwã yoobó yeenit ï jumuchah yuhna, Diosboó ã niijátji pahjeh ã chājbian caá. Páant yeecanni ã jumuchah jéihna, jon jätih David, Dios naáwát dih naóh yapani, ã yéej chājat dih naóhna, nin pah át niáj daacáp tajĩ:

“Wã yéej chājachah ennit, ‘Peéh chājat caá náahap meemdíh’, ma niijícah, yoobópdih naóhni ma jumat dih nihat ï jéihna caá. Pánih jéihnit, ded meemdíh ã jéih yap yohcan níit”, át niáj daacáp tajĩ. *(Sal 51.4)*

⁵ Biquína ï jenah joyátjĩhjah nin pah ïta niáj jenah joi tá yah caá: “Jwiít jwĩ yéej chājachah, Dios yoobópdih ã jumat dih cāacwã chah ïta jéih taga. Pánihna, jwĩ yéej chājachah, ã túina caá. Páant túini ã jumuchah, jwĩ yéejat peéh chājna, Dios yoobópdih ãta chājcan taga”, ïta niáj jenah joi tá yah caá. ⁶ Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Jwĩ yéej chājat dih peéh chājcan, yoobópdih chājni ãta nihcan tagaá.

---

* 3:2 Sal 147.19-20

Pánih jumna, nihat ï yéej chãjat jíib ãta jéih peéh chãjcan tagaá.

⁷ Bitaboó nin pah ïta niíj jenah joi tá yuh caá: “Jwiít cãacwã yeenit jumna, jwĩ niijátji pah jwĩpĩ chãjcan caá. Obohjeéhtih, Diosboó yeecanni caá. Pánihna, ded pah yeenit jwĩ jummatdih jenah joinít, Dios ded pah yeeat wihcanni ã jumuchah, chah jwĩta túi jéih taga. Páant ã jumuchah, jwĩ yeeatji jíib peéh chãjat ãta wihcan taga. ⁸ Páant niíj jenah joiná, “Yeejép chãjna, Dios túini ã jummatdih júutna caá jwĩ chãjap. Pánihna, ¿jwĩ yéej chãj jíih?” ïta niíj jenah joi tá yuh caá. “Pánihatdih Pablowã ï bohéna caá”, biquína jwiít dih ï niíj yee naóhna caá. Páant ï niíj yee naáwáchah joinít, “queétdih peéh chãjat caá náahap”, Dios ã niiját yoobópdih caá.

Jwiít nihat cãacwã ã peéh chãjnit pínah jwĩ jummat

⁹ ¿Ded pah tigaá yeéb ñi niíj jenah joi? ¿Jwiít judíowã bita chah túinit niít jwĩ jumap? Nihcan caá, wã déewã. Nin pah yeebdíh wã jwúub naóhna caá: Jwiít judíowã, judíowã nihcannitbut nihat biíc yoobó Dios ã peéh chãjnit pínah míic jwĩ jumna caá. ¹⁰ Jon jãtih Dios naáwátdih naóh yapanit ï daacátji pahjeh tigaá ã jumap:

“Ded yoobópdih chãjni wihcan caá.

¹¹ Nihat ded pah Dios ã jummatdih ï túi jenah joicán caá. Nihat cãacwã yoobó caandíh joíhcan, bidcannit míicjeh tigaá.

¹² Nihat Diosdih náahcan, tac púud bejat pah ït chãjap taga. Ded túi chãjni ã wihcan caá. (*Sal 14.1-3; 53.1-3; Ec 7.20*)

¹³ ïih jacnaboó cãac ï yohni jaáh jéwe lajna ã wíij bacaat pah caá ã jumap. Wéhena, yeeat

míicjeh ì naóhna caá. Mai ã chãacáchah, ãih man cãacdih ã yéjeaat pah, queét yeenit bitadih ìpĩ yéejana caá. *(Sal 5.9; 140.3)*

14 Pánih yeenit, bitadih jíó waadáat pah chãjnit, tãbit jũihnitbut ì jumna caá. *(Sal 10.7)*

15 Pánihnit jumna, cãacwãdih mao yohíhnitjeh caá ì jumup.

16 Ded ì bejepboó jumnitdih yeejép chãjna, ìpĩ moh yéejana caá.

17 Bitadih túi chãjcan, ìjeéh ì túi jumcan caá. *(Is 59.7-8)*

18 Diosdih jenah joicánjeh, ì jepahcan caá”, ìt níj daacáp tajĩ. *(Sal 36.1)*

19-20 Páant ì níj daacátjidih náhninit, jwiít judíowã nin pah jwĩ níj jéihna caá: “Nihat Dios naáwátji jwĩih pínah caá. Páant ã jumuchah, jwiít dih caá caandíh jepahat náahap”, jwĩ níj jéihna caá. ã wutatdih jéihna yuhna, caandíh jepahcan, “Jwiít dih yéejat peéh wihcan caá”, jwĩ jéih níj cãan caá. Jwiít judíowã Dios ã peéh chãjnit pínah jwĩ jummat pah mantih, nihat baácdih moón judíowã nihcannit-dihbut bíic yoobó ã peéh chãjbipna caá. ã wutatdih nihat cãacwã jwĩ túi jepahcan caá. Páant jwĩ jepahcah, Moisés ã wutatjidih joinít, Diosdih jwĩ yap yohatdih jwĩ jéihna caá. Pánih jéihnit, Diosdih nin pah jwĩ jéih níj cãan caá: “Ma wutatdih wã túi jepahachah, ‘Túini ma jumna caá’, weemdíh ma níj enmi nacaá”, jwĩ jéih níj cãan caá.*

Diosdih jepahna, ãihwã jwĩ jummat

* 3:19-20 Sal 143.2; Gá 2.16

21-22 Páant niíj péanit, jwiít cãacwã ded pah Dios-jeéh jwĩ túi jamat pínah ã jenah joyátjidih bũũ yeebdíh wã naóhbiþna caá. Moisés ã wutátjidih jepah beedácan, jwiít nihat Dios biíc dih jwĩta jéih jamcan tagaá. Caandíh jéihna, caán wutátjidih ded pah jwĩ jepahatdih jenah joicánjeh, det Jesucristoboodíh jepahnitdih, “Queét túinit caá”, ã niíj enna caá. Jon jãtih Moisés, Dios naáwát dih bita naóh yapanitbut caán ã jenah joyátjidih ít daacáp tajĩ. Pánihna, bũũ ded pah Dios jwiít dih “Nit túinit caá”, ã niiját pínahdih jwiít nihat cãacwãdih át jéihyanap taga. Jwiít judíowãdih, judíowã nihcannitdihbut Dios biíc yoobó ã túi chãjna caá.*

23 Yéejnit míic jamna, jwiít nihat jwĩ yéej chãjna caá. Jwĩ túi chãjat pínahdih Dios ã jwíih jenah joyátji pah biíc yoobó jwĩ chãjcan caá. Dios ã túyatdih yũþp jwĩ jamna caá. 24 Páant jwĩ túi chãjcah yuhna, Dios jwiít dih búdí ã oyochah, Jesucristoboó jwĩ yéejat jíib bũũdáát panihnidih jíib chãjna, jwiít dih át wun wũhup wut jĩ. Páant jwĩ jíib bũũdáát dih ã jíib chãjachah, “Nit túinit caá”, jwiít Jesús dih jepahnitdih Dios ã niíj enna caá. Jwiít dih jíib náahcanjeh, jwĩ túi chãjcatdih át yohop taga.

25 Jon jãtih moón ĩ yéej chãjatdih íij enna yuhna, Dios queétdih át peéh chãjcap wut jĩ. Pánih peéh chãjcan yuhna, yoobópdih chãjni júutat túut niijná, caanjéh Jesucristodih át wah deya bojjip taga, jwĩ yéejat jíib wun wũhnit, áih meépdih ã yoh wũhat pínah niijná. Pánih wun wũhna, áih meépdih yoh wũhatdih jwĩ túi jenah joyóchah ennit, Diosboó jwĩ yéej chãjatdih ã íij cádahna caá. Pánih chãjnit, jon

---

* 3:21-22 Gá 2.16

jātih moondíh ĩ yéejat jíib peéh chājcanjeh, Jesús nihat cāacwāboodíh jwĩ yéejat jíib bũdádáatdih át jíib chājap wut jĩ. Páant ã chājachah, Dios ded pah ã niijátji pahjeh yoobópdih chājni ã jummatdih jwiít dih át jéihyanap wut jĩ. ²⁶ Pánih jéihyanit, Jesús dih jepahnit dih “Nit túinit caá”, ã niij enatdihbut ã jéihyana caá. Páant ã jéihyanachah, “Dios yoobópdih chājni caá”, jwĩ niij jéihna caá.

²⁷⁻²⁸ Páant ã chājachah jéihnit, nin pahbut jwĩ niij jéihna caá: “Moisés ã wutatjidih jwĩ jepahachah ennit, ‘Nit wā peéh chājnit pínah nihcan caá’, Dios jwiít dih ã niijcán caá. Obohjeéhtih, Jesús boodíh jwĩ jepahachah enna, ‘Nit túinit caá’, ã niij enna caá”, jwĩ niij jéihna caá. Páant niij jéihnit, “Weemjéh wā túi chājat jíib Dios weemdíh ã wēi enna caá”, jwĩ niij jenah joicán caá. “Dios ã wutatdih túi jepahat jíib, ‘Nit túinit caá’, Dios ã niijbípna caá”, ¿jwĩta niij jenah joi tánit? ¡Nihcan caá, wā déewá! Obohjeéhtih, Jesús jwiít dih ã wun wūhatjidih túi jenah joinit, caánboodíh jwĩ jepahachah, “Nit túinit caá”, Dios ã niij enbipna caá.

²⁹⁻³⁰ Dawá jwĩ déewā nin pah ĩpĩ niij jenah joiná caá: “Jwiít judíowādihjeh Dios jwĩ maáh ã jumna caá. Queét judíowā nihcannitdih ĩ maáh nihcan caá”, ĩpĩ niij jenah joiná yah caá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Dios biícjeh jumna, nihat cāacwādih ĩ maáh ã jumna caá. Pánih jumna, Dios jwiít judíowādih, judíowā nihcannitdihbut jwiít nihatdih biíc yoobó jwĩ maáh ã jumna caá. Jwiít judíowā Jesús ã wun wūhatjidih túi jenah joinit, jwĩ jepahachah, jwiít dih “Nit túinit caá”, ã niij enna caá. Judíowā nihcannitbut biíc yoobó Jesús dih ĩ

jepahachah, queétdihbut “Nit táinit caá”, Dios ã niij enna caá.* ³¹ Pánihna, Jesús ã wun wəhatjidih jenah joinít, ¿“Moisés ã wətatjidih jwī cádahachah, ã táimi nacaá”, jwīta niij tániít? ¡Nihcan caá, wā déewā! Obohjeéhtih, Jesúsdi jepahna, Moisés ã wətatjidihbut jwī jepahna caá.

4

Abraham Diosdi ã táij enah joyátji

¹ Buh, jwī nuo Abrahamdi ded pah Dios ã chājatjidih yeebdíh wā jwúub náhniabipna caá. ² Abraham ded pah ã táij chājatji jíib “Nin táini caá”, Dios ã niij enechah, “Weém bácah táini caá wā juməp”, áta jéih niij tágaá. Obohjeéhtih, Diosboodíh páant niijní pínah ã wihcan caá. ³ Páant ã juməchah, Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “Abraham ded pah Dios ã niijátdih joinít, caandíh át táij enah joyóp wut jī. Páant ã táij enah joyóchah ennit, ‘Caán yoobópdih tigaá’, Dios caandíh át niij enep wut jī”, át niij daacáp tají.* ⁴ Ded maátadih ã teo wəhəchah, caandíh ĩpī jíib chājna caá. Oboh ĩpī jíib wəhcan caá. Ā tewat jíibjeh ĩpī wəhna caá. ⁵ Obohjeéhtih, ded teo wəhcan, Diosdi ã táij enah joyóchah ennit, “Nin táini caá”, caandíh ã niij enna caá. Páant ã niij enechah, dedé ã táij chājat jíib pohba nihcan caá. ⁶ Pánihna, ded Diosdi ã táij enah joyóchah ennit, ded pah ã chājatjidih jenah joicánjeh, “Nin táini caá”, Dios caandíh ã niij enna caá. Páant ã niij ennidih Dios ã táij chājatdi Davidji nin pah át niij daacáp tají:

* **3:29-30** Dt 6.4; Gá 3.20   * **4:3** Gn 15.6; Gá 3.6

7 “Ded ã jepahcatdih Dios ã yohochah, wẽinit, ã túi jumna caá. “Ã túi chãjcatdih wã jwúub encan niit”, caandih Dios ã niijichah, wẽinit, ã túi jumna caá. 8 “Nin túini caá. Caandih dedé yéejat peéh chãjat wihcan caá”, Dios ã niij enni wẽinit, ã túi jumna caá”, David át niij daacáp tajĩ. *(Sal 32.1-2)*

9 ¿Judíowãjeh bóodnit ï jumuchah, Dios ï yéej chãjatdih át yohji taniit? Nihcan caá, wã déewã. Judíowã nihcannit, bóodcannitdihbut ï yéej chãjatdih ã yohna caá. Pánih jumnit, queét nihat biíc yoobó wẽinit, ï túi jumna caá. Ded pah Dios Abrahamdih ã chãjatjidih jwúub náhniat caá náahap. Caán Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios át niij enep wut jĩ. 10 Nindihbut náhniat caá náahap: ¿Débólíhji ta tigaá Abrahamdih páant át niij enji? ¿Bóodni ã jummat túttimahji taniit? Nihcan wut jĩ. Bóodni ã jummat pínah jãtíh “Nin túini caá”, Dios caandih átát niij enep wut jĩ. 11 ã bóodat pínah jãtíh Abraham Diosdih át túi jenah joyóp wut jĩ. Páant ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandih át niij enep wut jĩ. Páant ã jummatdih júutat túut niijná, Dios caandih át bóodat túut wut jĩ. Pánihna, caán ã bóodat pínah jãtíh, ã túi jenah joyát pahjeh, Diosdih túi jenah joinít judíowã nihcannit, bóodcannitdih “Nit túinit caá”, Dios át niij enep wut jĩ. Páant biíc yoobó ã niij ennit ï jumuchah, Abrahamji jwĩ n̄o ã jummat pah queétdihbut ï n̄o m̄n tigaá ã jum̄p.*

12 Pánihna, det bóodnit judíowãbut Diosdih ï túi jenah joyóchah, Abraham ï n̄oji yoobát ã jumna caá. Caán ã bóodat pínah jãtíh Diosdih átát túi jenah

* 4:11 Gn 17.10

joyóp wut jĩ. Pánihna, caán Diosdih ã túi jenah joyát pahjeh muntih, judíowã ĩ túi jenah joyóchah, Abraham ĩ nwoji ã jumna caá. Obohjeéhtih, bóodnit jumna, “Abraham jwĩ nwoji caá”, niúj jenah joiná yuhna, Diosdih ĩ túi jenah joicáh, Abraham ĩ nwoji yoobát ã nihcan caá.

Dios caandíh ã naáwátjidih “Yoobópdih tigaá”, Abraham ã niiját

¹³ Jon jãtjih Dios nin pah Abrahamdih ãt niúj naáwáp wut jĩ: “Meém, ma jumená pínah biíc dih, nihat baác dih moón ĩ nwowã pínah ñi jumna caá”, ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchah, Moisés ã wutatdih Abraham ã jepahatji jíib ãt nihcap wut jĩ. Obohjeéhtih, Abraham Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, caandíh niúj ennit, páant ãt niúj naáwáp wut jĩ.* ¹⁴ “Moisés ã wutatjidih jepahnit, jwiítjeh tigaá nihat baác dih moón ĩ nwowã jwĩ jumup”, jwĩ déewã ĩpĩ niúj jenah joiná yuh caá. Páant ĩ niúj jenah joyát yoobópdih jumna nihna, Diosdih jwĩ túi jenah joyát dedé pínah nihcah, ã niijátjibut dedé pínah ãta nihcan tagaá.* ¹⁵ Dedé wutat wihcah, caandíh yap yohatbut ãta wihcan tagaá. Obohjeéhtih, Moisés ã wutatji ã jumuchah, cáacwã caandíh ĩ yap yohochah ennit, Dios queéd dih búdí ã íjna caá. Pánih íjnit, ĩ yap yohatji jíib, queéd dih ã peéh chãjbipna caá.

¹⁶ Obohjeéhtih, Moisés ã jumat pínah jãtjih, Abraham Diosdih ãt túi jenah joyóp wut jĩ. Caán Diosdih ã túi jenah joyát pah, det caandíh jepahnit Abraham ã jumená panihnit ĩ jumna caá. Moisés ã

* **4:13** Gn 17.4-6; 22.17-18; Gá 3.29   * **4:14** Gá 3.18

wutajidih jéihnit, jéihcannitbut Diosdih ï túi jenah joyóchah, biíc yoobó ã naáwátji pah Abraham ã jüimená ï jumna caá. Pánihna, ded pah jwĩ chãjat jíib ã jüimená jwĩ jumcan niít. Obohjeéhtih, Diosdih jwĩ túi jenah joyát jíibjeh caá, páant jwĩ jumap.*

¹⁷ Dios Abrahamdih ã niijátji pahjeh nin pah ït niij daacáp tajĩ: “ ‘Dawá baácnadih moón ï n̄o pínah meém ma jumna caá’, Dios Abrahamdih ãt niij naáwáp wut jĩ”, ït niij daacáp tajĩ. Dios wunnitdih booani, dedé wih jwuhcannidih jummat tútnidih Abraham ãt túi jenah joyóp wut jĩ. Pánihna, Abraham Diosdih ã túi jenah joyát pah, jwiítbut túi jenah joinít jwĩ jumachah, “Nit Abraham ã jüimená mun tigaá”, Dios jwiítidih ã niij enna caá.*

¹⁸ Abraham weh wihcanni behe yoobát ã jumachah, Dios caandíh nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Cúiwã dawá ï jummat pah, óonna pahbut ma jüimená ï jumbipna caá. Pánih jumnit, dawá baácdih moón ï n̄o panihni ma jumbipna caá”, Dios caandíh ãt niijíp wut jĩ. Pánih weh wihcan yahna, “Ã niiját yoobópdih tigaá”, ãt niij jenah joyóp wut jĩ. Páant caandíh ã túi jenah joyóchah, Dios ã niijátji pah ãt túi chãjap wut jĩ.* ¹⁹ Obohjeéhtih, caán cien jópchi bíbohna, yad Saradih ãt jéih weh chãjcap wut jĩ. Caántbut beh wili yoobát jumna, mit jéih wuda jumcap wut jĩ. Páant wunnit dée ï jumachah yahna, “Jwiít jwĩ weh wihcan niít”, Abraham ãt niij jenah joicáp wut jĩ. Páant niij jenah joicán, Diosdih ãt túi jenah joí cádahcap wut jĩ.* ²⁰ “Ã niijátji pah ã jéih chãjcan

* 4:16 Gá 3.7 * 4:17 Gn 17.5 * 4:18 Gn 15.5 * 4:19 Gn 17.17

niít”, ãt niíj jenah joicáp wut jĩ. “Dios wěpni, ã niijátji pah túi chãjni caá”, niíj wěi naóhnit, caandíh ãt túi jenah joí cádahcap wut jĩ. ²¹ “Dios ded pah weemdíh ã niijátji pah biíc yoobó ã jéih chãjna caá”, Abraham ãt niíj jéihyep wut jĩ. ²² “Páant ã niíj jéihyechah, ‘Abraham túini caá’, Dios caandíh ãt niíj enep wut jĩ”, Dios naáwát dih naóh yapani ãt niíj naóh daacáp tajĩ.*

²³ Páant niíj daácna, Abrahamdihjeh pohba niíj daácna ãt chãjcap wut jĩ. ²⁴⁻²⁵ Obohjeéhtih, jwiítbut jwĩ jéihyat pínah niijná, ãt niíj daacáp wut jĩ. “Diosdih jwĩ yap yohatji jíib, jwĩ Maáh Jesúsdih ãt wun wáhat túutup wut jĩ. Pánih wənnijidih ãt jwáub boonanap wut jĩ”, jwĩ niíj jenah joyóchah, Diosboó “Nit túinit caá”, jwiít dihbut ã niíj enna caá.*

5

“Nit túinit caá”, Dios ã niíj ennit ded pah jwĩ jumat

¹ Jesucristodih jwĩ túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiít dih ã niíj enna caá. Páant ã niíj enechah, jwĩ Maáh Jesucristo jwiít dih Diosjeéh ã túi jumat túutna caá. ² Caandíh túi jenah joinít, ã oinit jwĩ jumachah, “ʒumcanjeh weemdíh jūóhnit, ñi úbú”, Dios jwiít dih ã niijná caá. Áihwã jumna, túttimah bóo láa ã pebhna bejnit, caán túini yoobát ã jumat pahjeh jwiítbut biíc yoobó jwĩ jumat pínahdih jenah joinít, búdí jwĩ wěina caá. ³ Dawá láa jwiít dih yeejép ã yapachah yuhna, biíc yoobó jwĩ wěina caá. Páant yeejép ã yapachah, Diosdih

* **4:22** Gn 15.6   * **4:24-25** Is 53.4-5

chah jwī túi jenah joyátdih jwī jéihna caá. Pánih jéihnit, yeejép ã yapachah w̃hna, búdí jwī wēina caá. ⁴ Páant yeejép ã yapachah w̃hna, wēinit, caandíh jwī túi jenah joí cádahcan caá. Pánih cádahcannit jumna, chah túinit jwī jum bejna caá. Pánih chah túinit jum bejna, Dios ded pah jwiítdih ã túi chājat pínahdih jenah joinít, jwī wēi pãina caá. ⁵ Pánihna, jwiít wēi pãinitdih Dios Túini Espíritudih átát wūhup taga, jwījeéh ã jumát pínah niijná. Túini Espiritu jwījeéh jumna, Dios jwiítdih ded pah búdí ã oyatdih ã jéihyana caá. Páant ã jéihyanachah, nindihbut jwī niíj jéihna caá: “Jwiítdih Túini Espiritu ã teo wáacbiṗna caá, Dios pebhna juibínit, caan páh jwī túi jumát pínah niijná”, jwī niíj jéihna caá.

⁶ Nin wã naáwátdih jenah joinít, Dios jwiítdih ã túi chājat pínahdih chah ñi jéihbiṗna caá: Jwiít jwī yéej chājatdih jéih cádahcan, ã jíib buúdáátdih jwī jéih jíib chājcah, Dios ã jenahat láa, Jesucristoboó jwī yéejat jíib át wun wūhup wut jī. ⁷ Ded túi chājnidih biíhboó áta wun wūhcan taga. Biíh túi chājni yoobátdih búdí oinit, úumcanjeh wun wūhni pínah ã jum dée caá. ⁸ Obohjeéhtih, jwiít yeejépwã yoobát jwī jum jwuhuchah, jwī yéejat jíib Cristoboó át wun wūhup wut jī. Páant ã wun wūhuchah, Dios jwiítdih ded pah búdí ã oyatdih ã jéihyana caá. ⁹ Pánih jwiítdih wun wūhnit, áih meép ã yohochah, “Nit túinit caá”, Dios jwiítdih ã niíj enna caá. Páant niíj enna, jwiítdih iiguíṗna bejnit déejidih át túi wup wut jī. Pánihna, yeejépwã jwī jum jwuhuchah, ã wun wūhatjīh “Nit túinit caá”, jwiítdih ã niíj enatdih jwī jéihna caá. Pánih jéihnit, “Buu nit túinitdih

en íjcan, wã peéh chãjcan niít”, jwiít dih ã niiját dih chah jwĩ jéihna caá. ¹⁰ Dios dih eníhcannit jwĩ jum jwuhchah, ã wũh ã wunatjĩh jwĩ yéejat dih yohnit, chénaboó jwĩ míic eníhcat dih Dios át ámohop wut jĩ. Pánih ámohnit, jwiít dih ãihwã át chãjap wut jĩ. Páant ãihwã jwĩ jumchah, nindih chah jwĩ táí jéihna caá: “Buu Dioíh wã jumchah, weemdíh peéh chãjat wihcah, Jesús boo pud jũóhnit, páuh laab béjni jumna, weemdíhbut ã pebhna ã táí juibíát túutbipna caá”, jwĩ níj jéihna caá. ¹¹ Páant jwĩ táí juibíát pínah dih wëinit, nindihbut chah jwĩ wëina caá: Buu nin baácboó jwĩ jum jwuhchah, jwĩ Maáh Jesucristo ã wunatjĩh Dios jwiít dih ãihwã át jumát túutap wut jĩ. Páant ã jumát túutat dih jéihnit, caandíh búdí jwĩ wëi naóhna caá.

Adán, Cristo ded pah mácah ã chãjatji

¹² Jwíih jumni Adán wut jumni, ã yéej chãjachahjeh, nin baác dih yéejat át jwíih waadáp wut jĩ. Páant ã yéej chãjat jíib, wunatbut át waadáp wut jĩ. Adán ã yéej chãj waawáchah, nihat jwiítbut yéej chãjnit jwít jum jwíhip wut jĩ. Pánih yéej chãjnit jumna, jwiít nihat wunnit pínah míic jwít jumap wut jĩ.* ¹³ Dios Moisés dih ã wutat túutat pínah jãtíh, nin baác dih moón jwít yéej chãjap wut jĩ. Obohjeéhtih, páant jwĩ yéej chãjachah yuhna, ã wutat wih jwuhcah, caandíh yap yohatbut át wih jwuhcap wut jĩ. Páant wihcah, caandíh yap yohat peéh chãjatbut át wih jwuhcap wut jĩ. ¹⁴ Páant yap yohat peéh chãjat ã wih jwuhcah yuhna, Adán túttimah jumnit nihat ít wunap wut jĩ. Moisés ã jumát pínah jãtíh, caán wutat ã wih jwuhcah

* 5:12 Gn 3.6-19

yuhna, caán láa jumnit ït wunap wut jï. Adán Dios ã wutatjidih ã yap yohatji pahjeh queétjeh chãjcan yuhna, queét nihatbat biíc yoobó ït wunap wut jï. Páant wunnit ï jumuchah jéihnit, “Adán ã yap yohochahjeh, nihat jwiítbat biíc yoobó yap yohnit panihnit jwït jumap wut jï”, jwï niúj jéihna caá. Pánihna, Adán yéej chãj waóhni ã jumati pahjeh, táttimah nin baácna jüóhni Jesucristoboó táí chãj waóhni ãt jumap wut jï.*

¹⁵ Obohjeéhtih, Dios cãacwãdih oinit, ã teo wáacatboó Adán ã yap yohatji pah ãt nihcap wut jï. Adán biícjeh jumna yuhna, ã jwïih yéej chãjatji jíib dawá jwït buudáp wut jï. Obohjeéhtih, Dios jwiít dih bádí oinit, teo wáacna, Jesucristodih nin baácboó wahna, táini yoobát ãt chãj wãhap wut jï. Jesucristo biícjeh jumna yuhna, dawá iiguípna bejnit déejidih ãt táí ubap wut jï, jeáboó jwï táí jwibíát pínah niijná. ¹⁶ Dios cãacwãdih oinit, ã teo wáacat Adán ã yap yohatji pah ãt nihcap wut jï. Adán biícjeh jumna yuhna, ã yéej chãjatji jíib, nihat cãacwã Dios ã peéh chãjnit pínah jwït jumap wut jï. Pánih peéh chãjnit pínah jumna, dawá jwï yéej chãjachah yuhna, jwiít dih bádí oina, teo wáacnit, Dios jwï yéejatdih ã yohna caá. Pánih yohna, “Nit táinit, wã peéh chãjnit pínah nihcan caá”, jwiít dih ã niúj enna caá. ¹⁷ Adán biícjeh jumna yuhna, ã jwïih yéej chãjachah, nihat cãacwãdih ã chüúúchah, jwï wunna caá. Caán yoobóp dih tigaá. Páant ã jumuchah yuhna, ninboodíh jwiít jwï wëibipna caá: Bua jwah Dios jwiít cãacwãdih oinit, teo wáacna, Jesucristo biícjeh ã wunatjïh jwï yéejatdih yohna, “Nit

* **5:14** Gn 2.16-17; 3.11-12

túinit caá”, jwiít dih ã níj enna caá. Páant jwiít dih ã níj enechah, ãjeéh páantjeh jwĩ túi jumbipna caá. ¹⁸ Pánihna, Dios ã wútatjidihjeh bíic ã yap yohatji jíib, jwiít nihatbut yap yohnit jwĩ jumna caá. Pánih jumna, jwiít nihat Dios ã peéh chãjnit pínahbut jwĩ jumna caá. Pánihat pah muntih, bíic newé Jesucristo ã túi chãjatji jíib, jwiít nihat yéejat yohnit jwĩ jéih jumna caá. Pánih yéejat yohnit jwĩ jumuchah, “Nit túinit caá”, Dios jwiít dih ã níj enna caá. Pánihna, jwiít nihat caandíh jepahnit ãjeéh páantjeh jwĩ túi jumbipna caá. ¹⁹ Bíic newé Adán Dios ã wútatdih ã yap yohatji jíib, “Nit yéejnit caá”, dawádih Dios ãt níj enep wut jĩ. Pánihna, bíih newé Jesucristo Diosdih ã túi jepahat jíib, “Nit túinit caá”, dawádih Dios ã níj enna caá.

²⁰ Obohjeéhtih, Adán jum láa dawá jópchi túttimah, Jesucristo nin baácboó ã jũwát pínah jãtih, Dios ã wútatdih cãacwãdih Moisés ãt naóh yapanap wut jĩ, yéejnit jumna, chah yap yohnit jwĩ jummatdih jwĩ jéihyat pínah níijná. Pánih yap yohnit yoobát jwĩ jumuchah yuhna, jwiít dih búdí oinit, jwĩ yap yohat chah Diosboó jwiít dih búdí ãt teo wáacap wut jĩ. ²¹ Jwĩ yéej chãjat jíib, jwiít nihat wannit pínah míicjeh jumna, Dios bíic dih jwĩta jéih jumcan tagaá. Obohjeéhtih, Diosboó, jwiít cãacwãdih búdí oinit, jwĩ Maáh Jesucristodih ãt wah deyanap wut jĩ, jwiít dih ã teo wáacat pínah níijná. Pánih teo wáacnit, “Nit túinit caá”, jwiít dih Dios ã níj enechah, caán bíic dih páantjeh jwĩ túi jumbipna caá.

Jesúsjeéh ded pah jwĩ jummat

¹ Wã déewã biquína nin pah ñita niij jenah joi tágaá: “Páant ma bohénachah, chah yéej chājat caá náahap, Dios jwiít dih oinit, chah ã táí teo wáacat pínah niijná”, ñita niij jenah joi tágaá.

² ¡Páant nihcan caá, wã déewã! ¡Jwĩ yéej chājca boj jĩh! Jwĩ yéejat dih yohna, Cristo jwiít dih ã wun wũhuchah, jwiítbut ãjeéh wunnit panihnit jwĩ jumna caá. Páant jwĩ jumuchah, yéej chājat jenah joyát jwiít dih ã jũwúchah yuhna, jwĩ jéih yap yohna caá. Wunniíh bácahjidih bita ã yéej chājat túutuchah, ã jepahcat pahjeh muntih caandih jwĩ jepahcan niít.

³ Nindihbut ñi táí náhninaá: jwiít dih ã daabánachah, Jesúsíhwã jumna, ãjeéh wunnit panihnit jwĩ jummat dih bita dih júutna jwĩ chājap be. ⁴ Pánih daabánit jumna, Cristoíh bácahdih ã yohochah, jwiítbut ãjeéh yohnit panihnit jwĩ jumna caá. Pánih yohnit panihnit jumna, jwĩ íip nihát jéihni, táí chājni, ã wēpatjĩh Cristodih ã boanachah, jwiítbut ã boanit panihnit jwĩ jumna caá. Pánih boanit panihnit jumna, ã wēpatjĩh túut nũmniít, jáap cāac jumnit panihnit jwĩ jumna caá. Jáap cāac jumnit panihnit jumna, ã wēpatjĩh yéej chājat jenah joyát dih jwĩ jéih yap yohna caá.*

⁵ Cristoíhwã ãjeéh jwiítbut wunnit panihnit jumna, wunnit ã yéej chāj cádahat pah, jwiít dihbut yéej chāj cádahat caá náahap. ãjeéh jwiítbut boo pũd jũóhniit panihnit jumna, Dios ã weñat pínahboodíhjah chājat caá náahap. ⁶⁻⁷ Det wunnitjidih yéej chājat jenah joyát ã wihcan

---

* **6:4** Col 2.12

caá. Páant ã wihcatdih jéihnit, nindihbut jwĩ túi jéihna caá: Cristodih jwíh jepahna, ãjeéh wɔnnit panihnit jamna, yéej chājat jenah joyát jwiít dih ã jwúub júúwúchah yuhna, jwĩ jéih yap yohna caá.* ⁸ Pánihna, Cristojeéh wɔnnit panihnit jamna, túi chājat túut niijná, ãjeéh jwúub boo pud júóh nit panihnitbut jwĩ jamna caá. Pánih boo pud júóh nit panihnit jamna, ã wēpatjĩh ãjeéh páantjeh jwĩ jamnipna caá. ⁹ Caandíh jéihnit, nindihbut jwĩ jéihna caá: Cristo ã jwúub boo pud júúwát túttimah, chéneji ã jwúub wɔncan níit, páant mɔntih. Pánih boo pud júóh nit, wɔnatdih át yap yohop wat jĩ. ¹⁰ Jwiít cáacwã jwĩ yéej chājat jíib, Cristo bíic láajeh wɔnna, ã jwúub boo pud júúwát túttimah, ded pah chājna, Dios ã wēpatjĩh apĩ chājna caá, cáacwã caandíh búdí ĩ weñat pínah niijná. ¹¹ Pánihna, ãjeéh wɔnnit panihnit jwĩ jamatdih jenah joinít, “Buu yéej chājat jenah joyát wã maáh panihni nihcah, Jesúih jamna, caánboó wã maáh ã jamna caá. Páant ã jamachah, weembút ãjeéh jamnit, Dios ã wēpatjĩh yéej chājat jenah joyát dih wã jéih yap yohna caá”, ñi níj jenah joyoó.

¹² Páant yéej chājat jenah joyát ã júúwúchah, caandíh ñi jepahca bojoó. Pánih jepahcan, yéej chājatdih ñinahcanjeh, caandíh ñi yap yohbipna caá. ¹³⁻¹⁴ Moisés ã wutatjidih jwĩ jepahat jíib nihcan, Dios bíic dih jwĩ túi jamna caá. Obohjeéhtih, túi oinit, jwiít dih teo wáacna, Dios ãjeéh át jamat túutap wat jĩ. Pánih ãjeéh jamna, ã teo wáacatjĩh dedé yéej chājat jenah joyát dih jwĩ jéih yap yohna caá. Pánihna, yeejép chājna, Dios ã náahatdih yap yohnit

---

* 6:6-7 Gá 2.20

ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, Cristojeéh wənnit, jwəub boo pud jəóhnt panihnit jumna, Dios ă náahatboodíjhéh ă wēpatjīh túi chājnit ñi jumăá.

Jwī yéej chājat jwī maáh panihni ă jummat

¹⁵ ¿Páant wă naáwáchah, ded pah tigaá yeéb ñita niij jenah joí? Dios ded pah jwī chājatdih jenah joicánjeh oinit, jwiit caandíh túi jenah joinít dih ăt túi ăbup taga. Pánih túi ăbnit, Moisés ă wətatjidih jepahat jíib ăt nihcan taga. Pánih túi ăbnit jumna, ¿chah jwīta yéej chāj taniit? ¿Nihcan caá, wă déewă!

¹⁶ ¿Nindih ñi jéihcan niit? Deddih jepahna, caán jwī maáh ă jumăchah, caandíh teo wəhnt jwī jumna caá. Pánihat pah, yéej chājnit jwī jumăchah, caán yéej chājat jenah joyát jwī maáh panihni ă jumna caá. Pánihna, yéej chājat jenah joyát dih jepahna, iiguipna bejnit pínah jwī jumna caá. Obohjeéhtih, Diosboodíh jepahna bácah, caandíh teo wəhnt jumna, túi chājnit jwī jumna caá. ¿Caandíh ñi jéihcan niit? ¹⁷ Jătih yéej chājnit ñi jumăchah, caán yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihni ăt jum jwəhup taga. Obohjeéhtih, ăwə jwəh túini doonádih túi jenah joinít, caánboodíh ñi túi wēi jepahna caá. Pánihna, ñi túut nūmátdih “Búdí táina caá”, Diosdih jwī niijná caá. ¹⁸ Pánih túi wēi jepahnit jumna, ăwə yéej chājat jenah joyát ă jəwəchah yuhna, caandíh ñi jepahcan caá. Pánih jepahcan, táiniboodíh jepahna, caandíh teo wəhnt panihnit ñi jumna caá. ¹⁹ Ded pah maáta ĩ jummatdih ñi túi jéihna caá. Pánihna, ñi jéihyatjīh yeebdíh wă naóhna caá, wă bohéátdih ñi túi beh joyát pínah niijná. Jătih yéej chājnit jum jwəhna, yéej chājat jenah joyát ñi maáh panihnidih ñit jepahap taga.

Pánih jepahnit jumna, chah yeejép ñit chãj bejep taga. Páant yéej chãjat jenah joyátdih ñi jepahat pah mantih, bũũ jwúub túut nũũmnít, túiniboodíh caá jepahat náahap, Dios ã náahat pahjeh chãjnit ñi jumat pínah niijná.

²⁰ Jãtíh yéej chãjat jenah joyátdih jepahna, túiniboodíh ñit jéih jepahcap jĩ. ²¹ Caán láa yéej chãjna, dedé túi jumatdih ñit bid juicáp jĩ. Páant ñi yéej chãjatji jíib iiguípna ñita bej tagaá. Pánihna, bũũ ñi yéej chãjatjidih náhninit, tícnit, búdí ñi jĩgahna caá. ²² Bũũ jwũh yéej chãjat jenah joyátdih jepah cádahnit, Dioíhwã jumna, caánboodíh jepahnit ñi jumna caá. Dioíhwãjeh jumna, ã náahat pahjeh chãjnit, ãjeéh páantjeh ñi jumbipna caá.* ²³ Nindih jwiítidih túi náhníat caá náahap: Jwĩ yéej chãjat jíib, iiguípna bejnit pínah jwĩta jum tagaá. Obohjeéhtih, jwĩ Maáh Jesucristo jwiítidih ã wũn wãhatjidih túi jenah joinít, caandíh jwĩ jepahachah, jwiítidih ãjeéh páantjeh Dios ã jumat túutbipna caá. Pánih túi chãjna, jwiítidih ã jíib náahcan níit.

7

Ded pah Moisés ã wũtatji

¹ Wã déewãá, cãacwã ñi wũtat ded pah ã jumatdih ñi túi jéihna caá. Cãac ã báadh jwũhna, caán wũtatdih jepahat caá náahap. Obohjeéhtih, ã wũnat túttimah bácah, caán wũtatdih jepahat ã wihcan caá. ² Páant ã jumũchah, Moisés ã wũtatjibut nin pah ã niijná caá: “Yad wili mijeéh bóojíhjih mi jumũ naáh”, ã niijná caá. Páant ã wũtũchah yũhna, mijeéh bóo ã wũnat túttimah, caánt bííhdih mi jéih

* 6:22 Pr 12.28

áa jumna caá. ³ Mijeéh bóo páantjeh ã jumuchah yuhna, caánt biíhjeéh jumnit, yeejép chājnih caá mi jumup. Obohjeéhtih mijeéh bóo ã wunat táttimah, caán wutat miíh pínah nihcah, biíhdih jwúub áa jumna, mi yéej chājcan caá.

⁴ Páant ã nihat pah muntih, yeebbút wā déewāá, Jesúíhwā jumna, ājeéh wunnit panihnit ñi jumuchah, Moisés ã wutatji ñíih pínah nihcan caá. Pánihna, bñ Cristodih jwúub áa jumnit panihnit jumna, caán jwúub boo pud jōhniíh ñi jumna caá, Diosdih túi chāj wūhat túut niijná. ⁵ Jātih yéej chājat jenah joyátdih jepahna, jwī ñinahatdihjeh chājnit, Moisés ã wutatjidih jwī joyóchah, caandíh chah yap yohíhat āpí jígohop jī. Páant jwī yap yohatji jīb, iiguípna bejnit déeji jwī jumup jī. ⁶ Caán láa Moisés ã wutatji jwiítdih chéoni pah át jumup jī. Obohjeéhtih, bñ Cristoíhwā ājeéh wunnit panihnit jumna, jwúub watnit panihnit jwī jumna caá. Pánih watnit panihnit jumna, Túini Espíritu ã teo wáacatjīh túiniboodíh jwī jéih chājna caá. Páant ã jumuchah, Moisés ã wutatji bñ jwah jwīih pínah nihcan caá.

Ded pah jwī yéej chājat

⁷ Páant niijná, ¿Moisés ã wutatjidih ded pah tiguaá jwīta niíj? ¿Caán wutat yeejép níit ã jumup, ñi jenah joyóchah? ¡Nihcan caá, wā déewā! Obohjeéhtih, caán wutat wihcah, ded pah yéej chājat ã jumatdih wāta jéihcan tagaá. Caán wutat nin pah caá ã jumup: “Bitáih bií déedih ñi en ñinahca bojoó”, át niíj wutup jī. Páant ã niíj wutcah, en ñinahat yéejat ã jumatdih wāta jéihcan tagaá.* ⁸ Caán wutatdih

* 7:7 Ex 20.17; Dt 5.21

wã jéihyat túttimah, caandíh yap yohíhna, bitaíh bií déedih wãpí búdí en ñinahna caá. Caán wutadnih jéih jwuhcan, caandíh yap yohíhat wihcah, bitaíh bií déedih wãta en ñinahcan tagaá. ⁹ Pánihna, dedé wutadnih wã jéihyat pínah jãtíh, ded pah yéejatdih, ded pah yéejat jíib ã peéh chãjatdihbut wã jéihcap jí. Obohjeéhtih, “Páant ñi chãjca bojoó”, ã niíj wutadnih wã jéihyat túttimah, yap yohíhna, caandíh búdí wãpí chãjíhip jí. Páant wã yap yohatji jíib, iiguípna bejni pínah wãt jumup jí. ¹⁰ Pánihna, yéejni nihcan, Dios ã wutadnih yap yohcan, Diosjeéh wãta túi jam tagaá. Obohjeéhtih, yéejni jumna, caán wutadnih yap yohnit, wã yéejat jíib iiguípna bejni pínah wãt jumup jí. Caán wutadboó túi chãjat túttni ã jumuchah, caandíh wã yap yohatji jíib iiguípna bejni déeji wãt jumup jí. ¹¹ Pánih yéej chãjni jumna, caán wutadnih yap yohna yuhna, “Nin pah chãjnit, wã túi yapbipna caá”, wã niíj jenah joyóp yah jí. Yéej chãjatboó “túnidih” niijní pah át jumup jí. Pánihna, ã wutadnih jéihna yuhna, wã yap yohat jíib iiguípna bejni déeji wãt jumup jí.*

¹² Páant niijná, nin pah niíj naóhna caá wã chãjap: Moisés ã wutadti túini ã jumna caá. Caán yoobópdiw wutnit, túnidihjeh ã chãjat túttna caá. ¹³ Pánih túini wutat jumna yuhna, ¿weemdíh iiguípna ã bejat tút níit? ¡Nihcan caá, wã déewá! Caan póhba ã bejat tútcan caá. Wã yéej chãjat caá weemdíh iiguípna ã bejat tútup. ã wutadnih wã jéihyat túttimah, caán wutadnih yap yohna, wã yéej chãjatdih wã jéihna caá. Caán wutadnih jéihna yuhna, wã yap yohochah ennit, “Wã yéejat yeejép

---

* **7:11** Gn 3.13

yoobát ã jumna caá”, wã niij jéihna caá. Pánihna, tũbit yéej chãjni wã jumatdih jéihnit, iiguipna bejni pínah wã jumatdihbut wã jéihna caá.

¹⁴ Dios wut jĩ Moisésdih páant át wutat túutup wut jĩ. Pánihna, caán wutat Dioih ã jumuchah, túini ã jumatdih jwĩ jéihna caá. Obohjeéhtih, weémboó yéejnijeh wã jumna caá. Pánih jumna, yéej chãjat jenah joyát dihjeh jepahni wã jumna caá. ¹⁵ Ded pah túinidih chãjihna yuhna, wã chãjcan caá. Obohjeéhtih, “Caán weemdih chãjcat caá náahap”, niij jenah joiná yuhna, caandihjeh wãpĩ chãjna caá. Ded pah wã chãjatdih wã jéihcan caá.* ¹⁶ Yéej chãjihcan yuhna, caandihjeh wãpĩ chãjna caá. Páant wã chãjihcatdih chãjna, “Dios ã wutat túini caá”, niijná caá wã chãjap. ¹⁷ Weemjéh pohba wã yéej chãjcan caá. Obohjeéhtih, yéejni wã jumat jíib, yéej chãjat jenah joyátboó wã maáh panihni jumna, weemdih ã yéej chãjat túutna caá. ¹⁸ Wã jenah joyát yeejép míic ã jumatdih wã túi jéihna caá. Dedé túini jenah joyát pohba weemdih ã wihcan caá. Pánih yéejni jumna, túini wã chãjat déedih, weemjéh wã jéih chãjcan caá. ¹⁹ Túiniboodih wã chãjat déedih wã chãjcan caá. Obohjeéhtih, náahcan yuhna, yeejépdih wãpĩ chãjna caá. ²⁰ Pánihna, wã chãjihcatdih chãjna, weemjéh pohba caandih wã chãjcan caá. Obohjeéhtih, caán yéej chãjat jenah joyátboó weemdih ã wutna caá.

²¹ Nin pah weemdih ã jumna caá: Túiniboodih chãjihna yuhna, yéej chãjihatbut ãpĩ jũohna caá. ²²⁻²³ Dios ã wutatdih bádí wěina yuhna, caolih diitboó míic mawat panihni ãpĩ jumna caá. Pánih

* **7:15** Gá 5.17

ɟumna, túinidih búdí wã chãjĩhna yuhna, yéej chãjĩhatboodíh chah jenah joinít, wãpĩ chãjna caá. Pánihna, weemjéh yéejatdih wã jéih cádahcan caá.

²⁴ Páant yéej chãjatdih jéih cádahcan, iiguípna bejni pínah ɟumna, búdí moh yéejni wã ɟumna caá. Pánih jéih cádahcanni wã ɟumuchah, ¿déhe tiguaá weemdíh túi ubni ãta ɟum? ²⁵ Jwĩ Maáh Jesucristo caá weemdíh túi ubni pínah ã ɟumup. Caandíh wã túi jepahachah, wã yéejatdih yohnit, weemdíh ã túi ubbipna caá. Páant ã teo wáacatdih jéihnit, “Jesúsdih wah deyanit, ma teo wáacat tútatdih túina caá, Paá”, Diosdih wãpĩ niijná caá. Pánihna, nindih wã túi jéihna caá: wã jenah joyátjĩh Dios ã wútatdih wãpĩ jepahíhna yuh caá. Obohjeéhtih, Diosdih jepahíhni ɟumna yuhna, páantjeh yéejni ɟumna, yéej chãjat jenah joyát ã jũúwúchah, caánboodíh wãpĩ jepahna caá.

8

Túini Espíritu ded pah jwiít dih ã teo wáacat

¹⁻² Pánihna, iiguípna jwĩ bejat déejidih Jesucristo ã túi ubuchah, ãihwã ɟumna, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh jwĩ yéej chãjat jenah joyát dih jwĩ jéih yap yohna caá. Pánih yap yohnit, Túini Espírituboodíh jwĩ jepahachah, Dios biíc dih jwiít dih ã túi ɟumat túutna caá. Páant biíc dih jwĩ ɟumuchah, jwiít Jesucristoíhwãdih buu dedé peéh chãjat pínah wihcan caá. ³ Moisés ã wútatjidih jéih jepah beedácanit ɟumna, jwiít míicjeh caandíh yap yohnit jwĩ ɟumna caá. Páant ã wútatdih yap yohnit jwĩ ɟumat jíib, Dios biíc dih jwĩ túi ɟumcap jĩ. Caán wútat jwiít dih ã jéih teo wáacah yuhna, Diosboó jwiít dih ã túi teo

wáacap jĩ. Caán ã wũúhdih nin baácboó ãt cãac jummat táutur wut jĩ, jwĩ yéejat jíib ã wun wúhat pínah niijná. Pánih wun wúhna, Jesús jwĩ yéejat jíib bũudáat panihnidih ãt jíib chãjap wut jĩ. ⁴ Páant ã jíib chãjachah, jwiítboó Túini Espíritu ã wēpatjĩh Dios yoobópdih jumnbodíh jwĩ jéih jepahna caá. Pánihna, jwiítjeh ã wutadidih jéih bũujácan yuhna, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh jwĩ jéih bũujána caá.

⁵ Det ĩ ñinahatdihjeh chãjĩhnit, ded pah ĩ náahatdih ĩpĩ jenah joiná caá. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã náahatdih jenah joinítboó ã wutah pahjeh ĩpĩ chãjna caá. ⁶⁻⁸ “Ded pah wã náahatdih wã chãjachah, ã túina caá”, ded niij jenah joiní Diosdih eníhcanni jumna, Dios ã wutadibodíh ã jepahíhcan caá. Páant ã jepahíhcat jíib, caandíh jéih jepahcan, iiguípna bejni pínah ã jumna caá. Det pánihnitboó Diosdih ĩ jéih weñacan caá. Obohjeéhtih, “Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh ã náahat pahjeh wã chãjbipna caá”, det niij jenah joinítboó Diosjeéh páantjeh ĩ jumbipna caá.

⁹ “Wã náahatdihjeh wã chãjbipna caá”, niij jenah joí cádahnit, Túini Espíritu ñijeéh ã jumuchah, yeéb ã náahatbodíh ñi chãjna caá. Det Túini Espíritu wihcannitboó Cristoíhwã nihcan caá. ¹⁰ Obohjeéhtih, yeébboó áihwã ñi jumuchah, Túini Espíritu ñijeéh ã jumna caá. Pánihna, yéejat jíib ñíih bácah ã wunuchah yuhna, caán ñijeéh ã jumuchah, ñíih caolih túi booni ã jumna caá. Pánihnit ñi jumuchah, Dios yeebdíh “Nit túinit caá”, ã niijíchah, páantjeh ájeéh ñi jumbipna caá. ¹¹ Dios jwiítidih wahni Túini Espíritu jwĩjeéh jumna, Jesúsdi ã booaatji pahjeh mantih jwiítidihbut ã boobipna caá. Pánih

boonit, jáap bácah jwiít dih ã chãj wãhbipna caá.*

12 Wã déewãá, jwiít jwĩ náahatdihjeh chãj cádahnit, caandíh jwúub chãjcat caá náahap. 13 Jwĩ weñat pínahdihjeh chãjnit jumna, iiguípna bejnit pínah tígáá jwĩ jumap. Obohjeéhtih, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh yéej chãjatdih cádahna, páantjeh Diosjeéh jwĩ jummbipna caá.

14 Det Túini Espíritudih péenit jumna, Dios weh caá. 15 Caán Túini Espíritu jwĩjeéh ã jummat pínah jãtih, Dios ã peéh chãjatdih jwĩ úum jwuhap jĩ. Obohjeéhtih, BHH Dios weh jumna, Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh “Oini Paá”, úumcanjeh caandíh jwĩ jéih niijná caá.* 16 Túini Espíritu jwiít dih nin pah ã níj jéihyana caá: “Yeéb yoobóp dih Dios weh ñi jumna caá”, ã niijná caá. 17 ã weh jwĩ jumuchah, “Wã wehdih túinidih wã chãj wãhbipna caá”, Dios ã ni-játji pah, jwiít dih, Jesucristo biíc dih, ã túi chãjbipna caá. Pánihna, Cristoíhwã jwĩ jummat jíb yeejép yapnit jumna, túttimah jeáboó túi wëinit, ãjeéh maáta jwĩ jummbipna caá.*

Dios ded pah jwiít dih ã túi chãjat pínah

18 BHH nin baácboó jum jwuhna, yeejép jwĩ yapna caá. Obohjeéhtih, túttimah Diosjeéh maáta waadnít, chah túinit jwĩ jummat pínahdih jenah joinít, nin baácboó jwĩ yeejép yapatdih “Oboh jumni ã jumna caá”, wã níj jenah joiná caá. 19 Dios weh jeáboó ãjeéh jumnit, jwiít maáta jwĩ jummat pínahdih búdí eníhna, nihat Dios ã chãjnitjibut ĩ pãina caá. 20 Caán ã chãjnitji ĩ jwíih túi jumuchah yuhna, cãacboó ã jwíih yéej chãjatji jíb, queébtut

* 8:11 1Co 3.16 * 8:15 Mr 14.36; Gá 4.6 * 8:17 Gá 4.5-7

biíc yoobó wənnit pínah ït jum jwíhip wət jĩ. Caanjéh pohba páant át bejcap wət jĩ. Diosboó ã chājnitjidih wənnit pínah át jum jwəhat túutəp wət jĩ.* ²¹ Dios ã chājnitji wən beednít déejidih túinít ã jwəub chājbična caá, páant məntih. Dios wehdih ã túi túut nəúm beedáát pahjeh məntih, biíc yoobó ã chājnitjidihbut ã túi túut nəumbična caá. ²² Obohjeéhtih, bəu nihat ã chājnitji wənnit pínah míc ĩ jum jwəhna caá. Pánihna, yad wili mi weh jumna, mi təba ñaacát pah Dios ã chājnitjibut yeó jáap jumat pah búdí təba ñaacni panihnit ĩ jum jwəhna caá. Páant ĩ jumatdih jwiít jwĩ jéihna caá. ²³ Jwiít dih Túini Espíritu ã juməchah yəhna, biíc yoobó təba ñaacnit panihnit jwĩ jum jwəhna caá. Nin baácboó jwĩ jum jwəhəchah, caán jwĩjeéh jumnit, jwiít dih túini ã chāj wəhna caá. Ā pebhna jwĩ jəibínachah, chah búdí jwiít dih ã túi chāj wəhbična caá. Pánihna, jwiít Dios ã wehdih yoobóp dih ã túut nəúm beedáát pínah, əjeéh jwĩ túi jumat pínah, jáap bácah jwiít dih ã wəhat pínahdihbut búdí jwĩ wēi pǎina caá.* ²⁴ “Páant ã chājbična caá”, niij wēi jenah joinít, iiguípna bejnit déejidih ã túi əbnit jumna yəhna, páantjeh ã túi túut nəúm beedánit jwĩ jum jwəhcan caá. Ā túut nəúm beednít jumna, páant ã chājat pínahdih jwĩta pǎican tagaá. ²⁵ Obohjeéhtih, ã chājat pínahdih encan yəhna, Dios jwiít dih ã túi túut nəúm beedáát pínahdih jéihnit, jwĩ wēi pǎina caá.

Túini Espíritu jwĩ wəbát dih ã teo wáacat

* **8:20** Gn 3.17-19   * **8:23** 2Co 5.2-4

26 BꞰ túi jéihcannit jwĩ jumꞰchah enna, Túini Espírituboó jwiít dih ã teo wáacna caá. Diosdih ded pah úbát pínahdih jwĩ jéihcah, caán Túini Espiritu jwiít dih búdí ã teo wáacna caá, yoobóp dih jwĩ úbát pínah niijná. Jwiítboó búdí úbíhna yuhna, jwĩ wéheatjĩh jwĩ jéih bꞰjácáh, jwĩ íp dih yoobóp dih naóhni jwiít dih ã úbh wáacna caá. 27 Dios ded pah jwĩ jenah joyát dih túi jéih beedána, ded pah Túini Espiritu jwiít dih ã úbh wáhatdihbut ã túi jéihna caá. Pánihna, ded pah áihwádih Dios ã náah yacat pah, jwiít dih Túini Espiritu ápi úbhna caá.

Cristo ã wépatjĩh yéejat dih túi yap yohnit jwĩ jumꞰt

28 Jwiít nihat Diosdih oinit, ã náahat dih chãjnit pínah ã ñíonit jwĩ jumꞰchah, Dios jwiít dih ápi túi en daoná caá. Ded pah jwĩ yapachah, jwiít dih ã teo wáacna caá, caandíh chah jwĩ túi jenah joyát pínah niijná. Páant ã chãjat dih jwĩ túi jéihna caá. 29 Jwiít áihwã jwĩ jumꞰt pínahdih Dios bííhmah átát jéihyep wꞰt jĩ. Pánih jéihnit, ã wááh Jesucristo ã jumꞰt bííc yoobó jwiít dih át jumꞰt túutꞰ wꞰt jĩ, dawá ã úudwã jwĩ jumꞰt pínah niijná. Páant jwĩ jumꞰchah, caánboó jwĩ úud jeñé caá ã jumꞰp.* 30 Bííhmah áihwã jumꞰt túutnit dih át ñíwip wꞰt jĩ, “Nit táinit caá”, jwiít dih ã níj enat túut niijná. Páant níj ennit, ã pebhboó ájeéh maáta pínah jwiít dih át waadánap wꞰt jĩ.

31 Caandíh jéihnit, nin pahbut jwĩ jéihna caá: Dios ã oinit jwĩ jumꞰchah, det jwiít dih í en jũih bꞰjácán niít. 32 Dios ã wááh dih át wahap wꞰt jĩ, jwĩ yéejat peéh ã wꞰn wáhat pínah niijná. “Wã wááh dih tabit oina, caandíh wã wꞰnat túutcan niít”, át niijcáp

* 8:29 2Co 3.18; Gá 4.19; Fil 3.10

wət jĩ. Pánih wahnit, ded pah jwĩ náahatdihbut ã táí wēi teo wáacbiḡna caá. ³³ Dios jwiít dih ñíona, “Nit táinit caá”, ã niij ennit jwĩ jumuchah, “Queét yeejépwā caá”, det jwiít dih ĩ jéih niij naóh yaccan caá. ³⁴ Cristo jwĩ yéejat jíib wən wūhna, jwúub boo pəd jūóhnit, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, caán bíicdih níhatdih wətni ã jumna caá. Pánih jumna, jwĩih pínahdih āpĩ úubh wūhna caá, det jwiít dih peéh chājat túutna, ĩ jéih naóh yaccat pínah niijná. ³⁵ Cristo jwiít dih bádí ã oyochah, “Queét dih ma oi cádaḡá”, bita ĩ niijíchah yuhna, ã jepahcan niít. Jwiít dih yeejép ã yapachah, bita jwiít dih yeejép ĩ chājachah, jwĩ nuugúp wənuchah, yégueh wiḡcannit jwĩ jumuchah, jwiít dih tobohat ã jumuchah, jwiít dih ĩ mao yohochah yuhna, Cristo jwiít dih ã oi cádahcan niít. ³⁶ Dios naáwát dih naóh yapani páant jwĩ yapat pínahdih nin pah át niij daacáp tajĩ:

“Yeó jáap jumat pah míhwā jwĩ jumat jíib jwiít dih íjnit, ĩ mao yohíhna caá. ĩ mao jeémát pínah ovejawā pah jwiít but jwĩ jumna caá”, át niij daacáp tajĩ. *(Sal 44.22)*

³⁷ Páant yeejép jwĩ yapachah yuhna, Cristo jwiít dih oina, bádí ã teo wáacatjĩh wēinit, jwĩ táí yap yohna caá. ³⁸⁻³⁹ Jesucristoíhwā jwĩ jumuchah ennit, Diosboó jwiít dih bainí ã oican caá. Pánih oinit, jwiít dih ã oi cádahcan niít. Jwĩ wənuchah, jwĩ báadhdachah, buubut, túttimahbut, ded pah jwiít dih ã yapachah yuhna, ã oi cádahcan niít. Ángelwā, nemépwā, nin baácdih moón ĩ maáta, japmant moón, nump bóo tólihmant moón, “Queét míhwā dih ma oi cádaḡá”, Diosdih ĩ niijíchah yuhna, ã jepah-

can niít. Pánihna, nihat Dios ã chãjnitboó caandíh ï jéih oi cádahat túutcan niít. Pánih búdí oina, jwiít jwĩ Maáh Jesucristoíhwãdih Dios ã oi cádahcan niít.

9

Judíowã Dios ã ñítonit

¹⁻² Weém Cristoíh jumna, “Wã déewã, judíowã caandíh ï náahcatdih búdí wã jĩgahna caá’, niijná, yoobópdihi niijná caá ma chãjap”, Túini Espíritu weemdíh ã niúj jéihyana caá. ³ Wĩih baácdih moón, wã déewã, Israel ã jaimená, Cristodih ï náahcat jíib iiguípna ï bejbipna caá. Pánihna, “Wã déewãdih búdí oinit, iiguípna ï bejcat pínah niijná, túut nuumnít, weémboó iiguípna wãta bej tagaá, queét ï táí yapat pínah niijná”, wãpĩ niúj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, páant niúj jenah joiná yahna, wã jéih chãjcan caá. ⁴ Queét wã déewã Israel jaimená jumna, Dios ã weh pínah queétdih át ñíwip wut jĩ. Ded pah áihwã ï jummat pínahdih queétdih át naáwáp wut jĩ. Moisés jum láa áih yeh iigátjĩh queétdih át waáwáp wut jĩ. ã wutatdih Moisésjidih queétdih át jwĩih naáwát túutap wut jĩ. Diosdih ï weñat pínah mædih queétdih át chãjat túutap wut jĩ. ã táí chãjat pínahdih queétdih wut jĩ Dios át naáwáp wut jĩ.* ⁵ Jwĩ nuowã Abraham, Isaac, Jacob queét biíc peihcannit, jwiít judíowãdih cáac waowã ï jumachah, jwiít ï jaimená caá. Jesucristobat, ï juma yoobát át jumap wut jĩ. Caán Jesucristo Diosjeh muntih jumna, nihat chah maáh ã jumna caá. Yeó jáap jummat pah caandíh jwĩ táí wëi naóh jíih. Páant tíí ã jumna naáh.

---

* 9:4 Ex 4.22

⁶ Páant wã naáwáchah, nin pah ñita niíj jenah joi tágaá: “Dios ã naáwátji pah biíc yoobó jwiít Israel ã jüimenádih áihwã pínah át chãjcap taga”, ñita niíj jenah joi tágaá. Obohjeéhtih, páant nihcan caá. Biquína Israel ã jüimená jumna yuhna, Dioíhwã yoobát nihcan caá. ⁷ Nin pah caá: Biquína Israel jüimená Abraham jüimená ï jumuchah yuhna, “Abraham jüimená yoobát nihcan caá”, queédih Dios ã niíj enna caá. Nin pah Dios át niijíp wut jï: “Obohjeéhtih, ma wüüh Isaac jüimená bácah ma jüimená yoobát ï jumbipna caá”, Dios Abrahamdih át niijíp wut jï.* ⁸ Páant ã niíj naáwáchah joinít, nindih jwí jéihna caá: Abraham jüimená cáac jumna yuhna, Diosdih túi jenah joicán, ã weh nihcan caá. Dios ã niijátjidih túi jenah joinítjeh tigaá Abraham ã jüimená pohba. ⁹ Nin pah Dios Abrahamdih át niíj naáwáp wut jï: “Túttimah bóo jópchi nin dée widhdih muntih wã jwáub jüúwúchah, majeéh bóli Sara ma wüúhdih mi túuhbipna caá”, át niijíp wut jï.*

¹⁰ Túttimah, Isaac áa Rebeca waláhnit mit weh jumap wut jï. Queét chénat pah ï íip Isaac jwí nuo át jumap wut jï. ¹¹⁻¹² ï cáac jumap pínah jãtih, túini, túicatdih ï chãj jwuhcah, ded pah ï chãjatdih jenah joicánjeh, caandih náahna, úudyiboodih Dios át ñíwip wut jï. Pánih ñíonit, Rebecadih nin pah át niijíp wut jï: “Weép jeñé ã úuddih ã teo wáuhbipna caá”, caántdih át niijíp wut jï.* ¹³ Páant ã ñíwatjidih jenah joinít, Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajï: “Jacobdih caá wã oyop. Obo-

* **9:7** Gn 21.12   * **9:9** Gn 18.10   * **9:11-12** Gn 25.12

hjeéhtih, Esaúboodíh wã iiná caá', Dios ã niijná caá", ãt niíj daacáp tajī.*

14 Caandíh jenah joinít ¿ded pah tigaá jwíta niíj? “Ded pah ī chājatdih jenah joicánjeh, ã náahnidihjeh pánih ñíona, Dios yoobópdi h ã chājcan caá”, ¿jwíta niij tániít? ¡Pánihcan caá! 15 Dios Moisésdih nin pah ã niijátjidih jwiít dih náhníat caá náahap: “Det wã náahnitdihjeh wã jīgah en teo wáac bipna caá”, Dios ã niijná caá, ãt niíj daacáp tajī.* Ded pah cãac ã chājatdih jenah joicánjeh caandíh ñíonit, yoobópdi h ã chājna caá. 16 Jwiít cãacwã jwī náahat pah nihcan, ded pah jwī chājat jíibbut nihcan, det ã náahnitdihjeh Dios ã jīgah en teo wáacna caá. 17 Faraón Egipto baác di h moón ī maáhdih ded pah Dios ã niijátjidih náhníat, “Dios ã chājat yoobópdi h ã jumna caá”, jwī niíj jéihna caá. Nin pah Faraóndih ãt niijíp wut jī: “Egipto baác di h moón ī maáh pínahdih meemdíh maáh wã waadánap jī, nihatdih wã wēpatdih wã júutat túut niijná. Pánihna, ded pah meemdíh wã chājachah ennit, nihat baác di h moón ‘Caánboó chah wēpni caá’, ī niíj naóhbipna caá”, Dios caandíh ã niijíp be, Moisés ãt niíj daacáp tajī.* 18 Dios det ã náahnitdihjeh ã jīgah enna caá. Obohjeéhtih, det bitadih caanjéh ã jepahat túutcan caá. Pánihna, Dios ded pah ã náahatdihjeh ã jéih chājna caá.

19 Pánih chājni ã jumuchah ennit, weemdíh nin pah ñita niij tágaá: “Dios ã náahnitdihjeh ã jīgah enechah, jwiítboó caandíh yap yohna, jwī bujácán niít. Pánih yap yohna, jwī jéih bujácáh, ¿dépanih

* 9:13 Mal 1.2-3 * 9:15 Ex 33.19 * 9:17 Ex 9.16

tigaá caán jwiít dih ã peéh chãjìhna?” niíj ìijnit, weemdìh ñita wábh joi tágaá. ²⁰ Nin pah yeebdìh wãta niíj jepah taga: ¿Yeéb cãacwã oboh jamnit jamna yahna, Diosdih ñita jãih niít? Ded wáam dahdih ã nawachah, ã naoni dahboó caandìh nin pah ã jéih niíj jãihcan caá: “¿Dépanih tibeé weemdìh nin pah jíghni dah ma nao?” ã jéih ni-ijcán caá. Pãnihna, yeéb Diosdih jãihna, caán wáam dah ã jãihñat pah niijná caá ñi chãjap.* ²¹ Wáam dah naoni ã náahat pah caán wáam déepjìhneh mantih dawá mácah jíghni dahnadìh ã jéih naona caá. Biquína túini wáam dahnadìh naona, biíh oboh jamnidihbut ã jéih naona caá. Pãnihna, caán ã nawat dée, Diosbut ã náahat pahjeh jwiít dih ã jéih chãjna caá.*

²² Iiguípna bejnìt pínah ì yéej chãjatdih búdí ã ìijatdih jútat túut niijná, Dios queédìh ã peéh chãjbìpna caá. Obohjeéhtih, ã wēpatboodìh jútat túut niijná, queédìh ã peéh chãjat pínahdih jenah joiná yahna, maatápdìh ì yéej chãjatdih át enah boj jwuhup wut jì. ²³⁻²⁴ Ded pah ã túi jumat, ã wēpatdihbut ã jìgah ennitdih át jéihyanap wut jì. Jwiít dih jãtìh átát ñíojip taga, caán bíicdih jamnit, ã wēpat, ã táyatdihbut jwì bíbohat pínah niijná. Pãnihna, jwiít ã ñíonitboó biquína judíowã, bita judíowã nihcannitbut jwì jamna caá. ²⁵ Páant ã yapat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapani Oseas nin pah át niíj daacáp tajì:

“ Jãtìh wíihwã nihcannitjidìh “Yeéb wíihwã caá”,
wã niíjbìpna caá. Jãtìh wã oicannitjidihbut
“Yeéb wã oinit caá”,* wã niíjbìpna caá’, Dios

* **9:20** Is 29.16; 45.9   * **9:21** Jer 18.4-6   * **9:25** 1P 2.10

ã niijná caá. (Os 2.23)

26 ‘Wíihwã yeéb nihcan caá’, ã niijnítjiboó Dios báadhni weh í jumbipna caá”, ãt niíj daacáp tajĩ. (Os 1.10)

27-28 Jon játih Isaíasbut Israel ã jaimenádh nin pah ãt niíj daacáp tajĩ:

“Dios cãacwã í yéej chãjatdih búdí íjnit, waícanjeh queétdih ã peéh chãjbipna caá. Pánihna, óondih jenah enna jwĩ bũjácac pah, Israel ã jaimená dawá í jũmũchah yũhna, det caandíh jepahnitdihjeh Dios ã túi ɔbbipna caá”, ãt niíj daacáp tajĩ. (Is 10.22-23)

29 Isaías nin pahbut ãt niíj daacáp tajĩ:

“Jwĩ Maáh Chah Wěpni, biqúina jwĩ déewãdih ã túi ɔbcáh, jwiít judíowã jwĩta bũúd beed tágaá. Pánihna, Sodoma, Gomorra tãtchidih moondíh peéh chãjna, ã yoh beedáat pahjeh mũntih jwiítidihbut ãta yoh beedá tagaá”, ãt niíj daacáp tajĩ. (Is 1.9)

Judíowã túini doonádih í náahcat

30 Nindih túi náhniat caá náahap: judíowã nihcan-nit Jesucristodih túi jenah joinít, í jepahachah en-nit, “Nit túinit caá”, queétdih Dios ãt niíj enep taga. Dios bíicdih í túi jumat pínahdih í bidcáh yũhna, Dios queétdih ãt túi ɔbũp taga. 31 Obohjeéhtih, Israel ã jaimená judíowãboó “Jwiít Dios ã wũtatdih jwĩ chãjachah, caán bíicdih jwĩ túi jumbipna caá”, niíj jenah joí bidna yũhna, Moisés ã wũtatjidih jepahíhna yũhna, ít jéih bũjácac taga. Pánihna, túinit í jũmíhna yũhna, ã wũtatdih í jepahcatdih ennít, “Nit túinit caá”, Dios ãt niíj encap taga.

32 ¿Dépanih tigaá túinit jũmíhna yũhna, í bũjácac?

“Dioíhwã jamíhna, jwĩ jenah joyátjìhjah Moisés ã w̄tatjidih jwĩ jéih jepahna caá”, niíj jenah joinít, Diosdih táí jenah joicánjah, ìt jéih b̄ujácap taga. Jesúih táini doonádih naóhna, nin pah jwĩpĩ niijná caá: “Jwĩ tóocni jee dáh panihni Cristo ã jamna caá”, jwĩpĩ niíj naóh bohéna caá. Det jee dáhdih b̄ug lánitboó ì tóocni dahdih ìpĩ ìjna caá. Pánihat pah, Cristoíh doonádih joinít, tóocni jee dáhdih ì ìijat pah caandíhbat ìjnit, Dios biíc dih ì jéih jamcan niít.
³³ Páant Dios naáwát dih naóh yapani nin pah ãt niíj daacáp tajĩ:

“Dios nin pah ã niijná caá: ‘Jerusalén tátchiboó ì tóocat pínah jee dáh panihnidih wã jwejna caá. Caandíh tóoc b̄ugnít, ì b̄ug lánit dahdih cãacwã búdí ì ìjibipna caá. Caandíh ì ìijat pah caán tátchidih moón caán jee dáh panihnidih ì náahcatji jíb, wã pebhna ì jwibícan niít. Obohjeéhtih, caán jee dáh panihnidih táí jenah joinítboó wãjeéh jamna, ì táí wēibipna caá’, Dios ã niijná caá”, ãt niíj daacáp tajĩ. *(Is 28.16)*

10

¹ Israel ã jamená wã déewã iiguípna bejnit pínah ì jamuchah, búdí wã jìgahna caá. Pánih jìgahnit, Dios queétdih ã táí ubat pínahdih náah yacna, búdí wã w̄bhna caá. ² Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Queét Dios ã náahat pah búdí ì chãjìhna yuh caá. Obohjeéhtih, pánih chãjìhna yuhna, Dios ded pah ã chãjat tútatdih yoobópdih ìpĩ jéihcan caá. ³ Ì jenah joyátjìhjah táini ì chãjìhna yuhna, Dios ã náah yacatdih ì jéih b̄ujácan caá. Pánih b̄ujácan yuhna, Dios ã teo wáacat pínahdih ì jenah joicáh, queétdih

“Nit túinit caá”, ã niíj encan caá. ⁴ Obohjeéhtih, Cristodih túi jenah joinítboodíh “Nit túinit caá”, Dios ã niíj enna caá. Pánihna, Moisés ã wutatjidih jwĩ jepahat jíib túi ubnit jwĩ jéih jumcan caá. Obohjeéhtih, Cristoboodíh túi jenah joí jepahnitdihjeh ã túi ubna caá.

⁵ Moisésjeh jon jãtíh nin pah ãt niíj daacáp tajĩ: “Det Dios ã wutatdih túi jepahnitdihjeh ã túi ubbipna caá”, ãt niijíp tajĩ.* ⁶⁻⁷ Páant ã niíj daacáchah yuhna, buu jwuh det Cristodih túi jenah joinítidihjeh “Nit túinit caá”, Dios ã niíj enna caá. Cristoíh doonádih bohéna, nin pah jwĩpĩ niíj naóhna caá: Dios ã wahní Cristojeh nin baácboó ãtát dei jumyúp tajĩ. Pánih dei juníjĩ ã jumuchah, nin pah ñi niíj jenah joicá bojoó: “Jeáboó páuh laab béjnit, Cristodih ub dei jũóhni pínahdih jwĩ náahna caá. Wunnitji caolih pebhboó dei bejnit, Cristodih boocat túutnit, caandíh jwúub ub páuh laab jũóhni pínahdih jwĩ náahna caá, jwiítidih ã túi ubat pínah niijná”, ñi niíj jenah joicá bojoó. ⁸ Dios naáwátidih naóh yapaniji nin pah ãt niíj daacáp tajĩ: “¿Dépanih tigaá Dios naáwátidih ñi bid? Caandíh jéihnit, ñitát bohé tagaá”, ãt niíj daacáp tajĩ.* Pánihna, caán jwĩ bohéni naáwát Cristodih ã túi jenah joyát túutna caá. ⁹ Pánih bohéna, nin pah jwĩpĩ niíj naóhna caá: Det Dios bíicdih túi jumíhna, “Jesús wã maáh caá”, niíj naóhnit, “Dios caán wunnijidih ãt jwúub boanap jĩ”, ï niíj jenah joyóchah, Dios queét iiguípna bejnit déejidih ã túi ubbipna caá. ¹⁰ Jesúsdi jwĩ túi jenah joí jepahachah, Dios jwiítidih “Nit túinit caá”, ã niíj enna

* **10:5** Lv 18.5   * **10:8** Dt 30.12-14

caá. Pánihna, “Jesús wənniji jwəub boo pəd jūóhni jumna, nihat cǎacwǎ ĩ maáh ã jumna caá”, bitadih jwĩ niúj naáwáchah, ã túi ɯbnit jwĩ jumna caá.

¹¹ Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niúj daacáp tajĩ: “Det Diosdih túi jenah joinít, ‘Páant ã niiját pah biíc yoobó ã yapbipna caá’, niúj jenah joinít, tíccanjeh ĩ túi wēibipna caá”, át niúj daacáp tajĩ.*

¹² Dios nihat cǎacwā yoobó ĩ maáh jumna, det caandih ɯbhndih túini ã chǎjbipna caá. Judíowǎdih, judíowā nihcannitdihbət biíc yoobó ã túi teo wáacipna caá. ¹³ Dios naáwátdih biéh naóh yapani nin pah át niúj daacáp tajĩ: “ ‘Wā yéejatdih yohnit, weemdih ma túi ɯbɯ’, det jwĩ maáhdih niúj ɯbhndih ã túi ɯbbipna caá”, át niúj daacáp tajĩ.*

¹⁴ Obohjeéhtih, det Cristoíh doonádih joicánnitboó caandih ĩ jéih ɯbhcan caá. Pánihna, ã naáwátdih naóhnt wihcah, caán doonádih joicánnit, caandih ĩta jéih jepahcan tagaá. ¹⁵ ã naáwátdih naóhnt pínahdih Dios ã wahcah, det áih túini doonádih naóhnt ĩta wihcan tagaá. Dios naáwátdih biéh naóh yapani nin pah át niúj daacáp tajĩ: “Túini doonádih naóhnt ĩ jūúwáchah, jwĩ túi wēina caá”, át niúj daacáp tajĩ.*

¹⁶ Páant ĩ daacátji ã jumɯchah yuhna, Israel jəimená dawá caán túini doonádih ĩt joíhcap jĩ. Páant ĩ joíhcat pah Isaías Diosdih ɯbhna, nin pah át niúj daacáp tajĩ: “Maá, ma naáwátdih queétdih jwĩ naóh yapanachah yuhna, dawá ĩ joíhcap be”, át niúj daacáp tajĩ.* ¹⁷ Cristoíh túini doonádih joyát caá náahap, caandih túi jenah joinít, cǎacwā ĩ jepa-

* **10:11** Is 28.16   * **10:13** Jl 2.32   * **10:15** Is 52.7   * **10:16** Is 53.1

hat pínah niijná. ¹⁸ Nin pah yeebdíh wã niij ʷábh joiná caá: “¿Israel jʷimená caán doonádih ít joiijcan taniít?” ñi jenah joyóchah. Caandíh yoobópdih ít joiij ta yʰh caá. Páant i joyátjidih tigaá Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niij daacáp tajī: “Dioih doonádih nihhat pebhboó ít naóh peetép wʰt jī. Pánihna, nihhat baácdih moón caandíh ít joyóp wʰt jī”, át niij daacáp tajī. (*Sal 19.4*)

¹⁹ Pánih jéihnit, nin pah wã jwʷábh niij ʷábh joiná caá páant mʰntih: ¿Caán doonádih Israel jʷimená joiná, ít táí beh joiijcan ta niít? ñi jenah joyóchah. Ít táí beh joiij ta yʰh caá. Nin pah Moisés ā niij daacátjidih yeebdíh wã jwíih náhniabipna caá:

“Nin pah Dios Israel jʷimenádih ā niij naóhna caá: ‘ “Jenah joicánnit, yeejépwā caá”, ñi niij ennitdih wíihwā pínah wã chājbipna caá. Páant wã chājachah, yeébbóó jepchá tʰbnit, queétdih búdí ñi íjbipna caá’, ā niijná caá”, Moisés át niij daacáp tajī. (*Dt 32.21*)

²⁰ Isaíasbut ʷmcanjeh, nin pah át niij daacáp tajī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Weemdíh bidcannit-boó i jwāáap be. Weemdíh ʷábhcanntidih ded pah wã jʷmatdih wã jéihyanap be’, Israel jʷimená nihcannitdih Dios ā niijná caá”, Isaías át niij daacáp tajī. (*Is 65.1*)

²¹ Israel jʷimenáboodíh, nin pah Isaías át jwʷábh niij daacáp tajī:

“Nin pah Dios ā niijná caá: ‘Queét weemdíh náahcan, yap yohnit i jʷmna caá. Obo-hjeéhtih, i tʰut nʷmát pínahdih náah yacnit, maatápdih “Wíihwā ñi jʷmʷá”, queétdih wã

niijíp yuh be', Dios ã niijná caá", Isaías ãt niij
daacáp tajĩ. (Is 65.2)

11

Israel ã j̄imená daocánnitdih Dios ã túi wbat

¹ ¿Israel ã j̄imená Dios ã ñíonitjidih b̄u l̄áa ãta yoh taniit? yeéb ñi jenah joyóchah. ¡Nihcan caá! Queétdih ã yohcan beé. Weembút Israel ã j̄uma, Abraham j̄imená ã j̄uma náahji m̄un tigaá. Benjamín ã j̄imená j̄umni poómpdih bóo caá.* ² Bíihmah Israel ã j̄imenádih Dios ã ñíonitji ã j̄um̄achah, queétdih ãt yohcap j̄i. Dios naáwátdih naóh yapani Elíasji Israel ã j̄imená ã yéej ch̄ãjatjidih Diosdih ãt naóh yacap j̄i. ¿Caán ã naóh yac daacátjidih yeéboó ñi j̄éihcan niit? Nin pah ãt niij daacáp tajĩ: ³ “Maá, ma naáwátdih naóh yapanitdih dawá ãt mao yohop be. Meemdíh w̄eina, nuñúpdih jwĩ mao cáo w̄ahat jeé poómpnadihbut ãt boto mao yoh beedánap wut be. Ma naáwátdih naóh yapanit biícđih j̄umni weemjéh caá wã j̄udhd̄ap. Páant wã j̄umat doonádih joiná, weemdíhbut ã mawíhna caá”, ãt niij daacáp tajĩ.* ⁴ Páant ã niijíchah joinít, Diosboó Elíasdih nin pah ãt niij jepahap wut j̄i: “Meém biícjeh pohba nihcan caá. Páantjeh w̄iíh cáacwã siete mil pohba ã j̄umna caá. Queétdih weémboó wã túi wapap be. Páant wã wapachah, bita ã p̄ãpni Baal w̄ut j̄umnidih queét ã w̄eí w̄ubhcan caá. Páant dawá ã j̄umatdih j̄éihnit, ma w̄umca bojoó”, Dios Elíasdih ãt niijíp wut j̄i.* ⁵ Elías j̄um l̄áa, daocánnit Diosdih túi w̄einit ã j̄umat

* **11:1** Fil 3.5   * **11:3** 1R 19.10,14   * **11:4** 1R 19.18

pah muntih, buubut daocánnit Israel ã jui menádih Dios bádí oina, jĭgah ennit, áihwã pínah át ñíwip taga. ⁶ Pánih ñíonit, “Ñi túi chājat jĭib yeebdĭh wã ñíona caá”, át niijcáp jĭ. Ĩ túi chājat jĭib ã teo wáacna, oinit, jĭgah enat yoobát áta nihcan tagaá.

⁷ Páant niijnít, ¿ded pah tigaá ã jum? Nin pah caá: “Nit wĭihwã caá”, Dios queétdih ã niiját pínahdih Israel ã jui mená bádí ĩ náahachah yuhna, páant át niijcáp wut jĭ. Obohjeéhtih, áihwã ĩ jumat pínah niijná, daocánnitdihjeh Dios át ñíwip wut jĭ. Bita ã ñíocannitboó caandĭh chah yap yohnit ĩt jumup wut jĭ. ⁸ Páant ã yapatdih Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah ĩt niij daacáp tajĭ:

“Caandĭh náahcannitdih Dios ũonit panihnit át chājap be. Páant ã chājachah, ded pah ã wēpatdih ã júutachah yuhna, ĩpĭ beh encan caá. Ā naáwátdih joiná yuhna, ĩpĭ beh joicán caá. Páantjeh tigaá buubut queét ĩ jumup”, ĩt niij daacáp tajĭ. *(Dt 29.4; Is 29.10)*

⁹ Maáh David nin pah caandĭhchah muntih át niij daacáp tajĭ:

“Queét Israel ã jui mená bádí jeémátdih, dawá bí déedihbut bíbohnit, wēina, ‘Jwiútdih Dios ã túi wēi enna caá’, niij jenah joinít, ded pah yéej chājnit ĩ jumatdih ĩ jéihcan caá. Páant ĩ jumuchah ennit, queétdih ma peéh chājaá.

¹⁰ Pánih peéh chājna, queétdih jéih encannit panihnit ma chājaá. Ma peéh chājnit pínahjeh jumna, bádí jĭgah naáh jumnit ĩ jumna naáh”, át niij daacáp tajĭ. *(Sal 69.22-23)*

Judíowã nihcannitdih Dios ã túi ubat

11 Páant niijnít, nin pah wā jw^{uub} ^{uubh} joiná caá: Israel ã j^{uimená}, Cristodih ã náahcah ennit, ¿Dios queétdih yohat yoobát taniít? ñi jenah joyóchah. Queétdih páant bóo pohba ã chājcan niít. Páant ã yohcan y^{uhna}, queét Cristodih ã náahcah, b^{uu} judíowā nihcannitboodíh Dios ã túi ^{uubipna} caá. Judíowāboó ã jepchá t^{ubat} pínah niijná, judíowā nihcannitdih Dios áihwā pínah ã chājna caá. 12 Judíowā Cristodih náahcan, ã yap yohat jíib, b^{uu} láa nihat baácdih moondíh dawá túi ^{uubnit}, Dios queétboodíh ã túi chāj w^{uhna} caá. Pánihna, judíowā yap yohnit ã j^{umuchah}, bitadih Dios túi chājna, queét judíowā Cristodih ã jepahachah bácah, bitadih chah túini pohba ã chāj w^{uhbipna} caá.

13 Páant niijná, yeéb judíowā nihcannitdih wā naóhna caá. Yeebdíh caá Cristo weemdíh ã bohéat t^{ututp}. Pánih yeebdíh bohéna, oboh nih bohéna wā chājcan caá. 14 Páant wā déewādih wāpí niij naóhna caá, Dios ã túi ^{uubnit} ñi j^{umatdih} ã jéihyat pínah niijná. Pánih jéihnit, íjna, t^{ut} n^{uumnit}, queétb^{ut} Cristodih ã náahachah ennit, Dios queétdihb^{ut} ã túi ^{uubipna} caá. 15 Judíowādih Dios ã cádah jw^{uhuchah}, nihat baácdih moón judíowā nihcannitboó túini doonádih joinít, Cristodih ã jepahna caá. Páant ã jepahachah ennit, queétboodíh ájeéh ã túi j^{umat} t^{utna} caá. Queét judíowāboodíh áihwā pínah ã chājachah bácah, nihat baácdih moondíh túini yoobát ã j^{umat} t^{utbipna} caá. Áihwā ã j^{umuchah}, chah dawá Cristodih jepahnit iiguí^{ipna} bejnit déejidih Dios ã túi ^{uubipna} caá. 16 Nin pah caá ã j^{umup}: Căacwā ã jwíih chājni pan dahdih

Diosdih ï wãhuchah, “Nin túini caá”, ã niij enbipna caá. Pánih caanbít dih ennit, nihat jêdhnidihbüt biíc yoobó “Nin túini caá” ã niij enbipna caá. Pánihat pah mântih, máa náat túini ã jumuchah, ãih cãcanabüt túini ã jumna caá. Páant niijná, nin pah wã niij naóhna caá: Jwĩ ñeo Abrahamji Diosdih ã túi jenah joyóchah, “Nin túini caá”, Dios caandíh ã niij enat pahjeh, ã juménabüt caandíh ï túi jenah joyóchah, “Nit túinit caá”, queétdihbüt ã niij enbipna caá.

¹⁷ Biquína judíowã olivo nah Dios ã bóod yohni cãcana panihnit ï jumuchah, yeéb judíowã nihcannitboodíh ã bóod yohopjidih ã jwúub ðujnít panihnit ñi jumna caá. Yeéb jiadih bóo olivo cãcana panihnit ñi jumuchah yuhna, momni olivo nah panihnidih át jwúub ðujúp wat jĩ. Páant niijná, nin pah wã niij naóhna caá: Judíowã ï jumopjidih yeéb judíowã nihcannitdih Dios át jwúub táut ñúm jwejep wat jĩ. Pánih ðujnít panihnit ñi jumuchah, judíowãdih Dios ã túi teo wáacat pah, ðuu yeebdíhbut ã túi teo wáacna caá. ¹⁸ Páant yeebdíh ã ñíwichah jéihnit, “Jwiítboó judíowãdih chah túinit caá”, ñi niij jenah joicá bojoó. Nindih ñi túi náhninaá: Ded máa cãcana ãih náatdih ãpĩ teo wáaccan caá. Obohjeéhtih, ãih náat caá caán cãcanadih ã túi teo wáacap. Páant ã nihat pah, jwiít judíowãdihjeh Dios jwíih ñíona, máa náat panihnit jwĩ jumna caá. Pánih ñíona, jwĩ dée pínah Cristodih át ñíwip wat jĩ, yeebdíhbut ã túi ubat pínah niijná. Pánihna, “Jwiítboó judíowãdih chah túinit caá”, ñi niij jenah joicá bojoó.

¹⁹ Yeéb judíowã nihcannit nin pah ñita niij

tágaá: “Biquína máa cãcanadiah ã bóod yohat pahjeh Dios biquína judíowãdiah át yohop wut jĩ, jwiitboó áihwã jwĩ jummat pínah niijná”, ñita niij tágaá. ²⁰ Páant ñi niiját yoobópdiah tígaa. Obohjeéhtih, queét Cristodiah ã túi jenah joicátji jíib Dios queétdiah át cádah jwuhup taga. Cristodiah ñi túi jenah joyát jíibjeh áihwã pínah yeebdíh át ñíwip taga. “Jwiit judíowãdiah chah túinit caá”, ñi niij jenah joyóchah, ã túican caá. Yeebbút ñi túi chãja chaáh, queét judíowã ã cádahat pah “caandíh ñi cádahná” niijná. ²¹ Jwíih jumni cãcana panihnit judíowã Cristodiah ã jepahcat jíib, Dios yohna, yeéb ã jwúub túut numní cãcana panihnit, caandíh ñi cádahachah ennit, yeebdíhbut biíc yoobó ã yohbipna caá. ²² Dios yeebdíh ded pah ã túi chãjatdiah ñi túi náhninaá. Um náah jumni caandíh jepahcannitdiah ã peéh chãjat pínahdihbut búdí jenah joyát caá náahap. Yeébboó caandíh ñi túi jenah joí cádahcah, yeebdíh ã túi chãjbipna caá. Obohjeéhtih, caandíh ñi cádahachah, yeebdíhbut Dios ã yohbipna caá. ²³ Queét jepahcannit judíowã túut numní, caandíh ã jepahachah, caán ã bóod yohni cãcana panihni ã jumachah yuhna, queétdiah ã jwúub duujbípna caá, ã ñíonit biíciah ã jwúub jummat pínah niijná. Diosdiah dedé bwat wihcah, ã yohnijidiah ã jéih jwúub duujná caá. ²⁴ Pánihna, yeéb judíowã nihcannit jiadiah bóo olivo cãcana panihnit ñi jumachah yuhna, momni olivo nahdiah duuját pah, Dios yeebdíh áihwã pínah át chãjap wut jĩ. Yeebdíh pánih chãjni jumna, judíowãboó ã jwíih ñíonit ã jumachah, momni olivo nah yoobát panihnidiah queét ã yohnitjiboodíh ã jwúub duuját

pínahdih Dios ã b̄wac̄an caá.

Dios judíowãdih ã túi ubat

²⁵ Yeéb wã déewã panihnit, “Dios jwiít judíowã nihcannitdih chah ã wēi enna caá”, ñi niíj jenah joicát pínah niijná, b̄w̄ yeebdíh cãacwã í jéhca naáhdih wã naóh̄bipna caá. Nin pah ã j̄mna caá: B̄w̄ jw̄h dawá judíowã Diosdih í jepah jw̄hcan caá. Dios ã ñionit judíowã nihcannitdih áihwã ã chãjat túttimah, judíowã jw̄h jw̄h̄b tútt n̄w̄mnít, caandíh í jepah̄bipna caá, b̄uca. ²⁶ Páant í jepahachah, queét nihat iiguípna bejnit déejidih Dios ã túi ub̄bipna caá. Páant ã yapat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapanit nin pah ít niíj daacáp tají: “Jerusalén tútchimant j̄óhni judíowãdih ã túi ub̄bipna caá. Pánih j̄óh̄niboó queét Jacob ã j̄imená Diosdih í náahcatjidih ã tútt n̄w̄mb̄ipna caá. (Is 59.20)

²⁷ Páant ã tútt n̄w̄múchah, ‘Í yéejatdih wã yoh̄bipna caá. Pánih yohnit, wã niijátji pahjeh queétdih wíihwã wã chãj̄bipna caá’, Dios ã niijná caá”, ít niíj daacáp tají. (Jer 31.33-34)

²⁸ Judíowã í n̄owãdih ã ñionitji í j̄m̄chah, Dios queétdih búdí ã oyatji pahjeh m̄ntih, b̄w̄ j̄mnitdihb̄t biíc yoobó ã oina caá. Obohjeéhtih, páant ã oinit í j̄m̄chah ȳhna, Cristoíh doonádih joíhcan, Diosdih eníhcannit í j̄mna caá. Páant í eníhcat jíib, b̄w̄ jw̄h yeéb judíowã nihcannitboó Cristoíh doonádih joinít, ñi jepahna caá. Obohjeéhtih, judíowã Diosdih í eníhcah ȳhna, Dios páantjeh queétdih ã oina caá. ²⁹ Pánih oina, í n̄owãdih Dios ã niijátji pah í j̄imenádihb̄t

ñíonit, ã oi cádahcan níit. ³⁰ Yeébbóó jǎtíh Diosdih yap yohnit ñi jumuchah yǎhna, judíowǎ ñi yap yohochah ennit, buu jwǎh yeebdíh jǐgah ennit, Dios át táí ubup taga. ³¹ Yeebdíh ã jǐgah en teo wáacatdih enna yǎhna, queétboó páantjeh yap yohnit ñi jumna caá. Pánih yap yohnit ñi jumuchah, Dios yeebdíh ã jǐgah enat pahjeh queétdihbut biíc yoobó ã teo wáacbiǎna caá. ³² Nin pah caá: “Nihat cáacwǎ tubit yap yohnit ñi jumuchah, queét nihatdih jǐgah ennit wǎ teo wáacbiǎna caá”, Dios ã niijná caá.

³³ ¡Chool! ¡Dios wēpni níit! Nihat táí jéih beedáni yoobát caá ã yoób jumup. Páant ã jumuchah, ã jenah joyátdih, ã chǎjatdihbut jwiít cáacwǎboó jwǐ táí jéih beedácan caá.* ³⁴ Nin pah Dios naáwátidih naóh yapanit ñt niij daacáp tajǐ: “Dios jwǐ maáh ã jenah joyátidih det ñ jéihcan caá. Pánih jéihcannit jumna, det caandíh ‘Nin pah ma chǎjaá’, ñ jéih niijcán caá.* ³⁵ Det Diosdih biíh pah bóodih ñ wǎhat túttimah, ‘Caán weemdíh ã jíib buudána caá’, ñ jéih niijcán caá”, ñt niij daacáp tajǐ.* ³⁶ Dios nihatdih chǎjni ã jumna caá. Pánih jumna, nihat ã chǎjni áih míic ã jumuchah, nihatdih ã wēpatjǐh páantjeh ã jumat túttna caá. Páant ã jumuchah, yeó jáap jumat pah caandíh jwǐ wēi naóh jíih. Páant tíí ã jumnah.*

12

Dioíhwǎdih táini chǎjat caá náahap

* **11:33** Is 55.8-9   * **11:34** Job 15.8; Is 40.13; Jer 23.18; 1Co 2.16

* **11:35** Job 41.11   * **11:36** 1Co 8.6; Ef 4.6; Col 1.16

¹ Dios jwiít dih búdí ã oyat dih náhninit, ded pah ã chãjat dihbut jenah joiná, nin pah ñi chãjat pínahdih yeebdíh búdí wã náah yacna caá: Túini oveja wũúhdih ĩ mao cáo wũhat pah, yeebjéh Diosdih ñi míc wũhúú, ã náahatdihjeh ñi chãjat túut niijná. Páant tigaá náahap jwiít dih, Diosdih jwĩ túi weñaat túut niijná. ² Páni h chãjnit, Diosdih jéihcannit ĩ jenah joyát pah ñi jenah joicá bojoó. Yeejép ĩ chãjat pah biíc yoobó ñi chãjca bojoó. Ñi jenah joyát dih túut nũm béjna, túinidih chãjnit ñi jum b ipna caá. Páni h túut nũmná, Dios yeebdíh ded pah ã náah yacat dih ñi jéih b ipna caá. Á náah yacat túini jumna, yoobóp dihbut ã jumna caá. Caán ã náah yacat pah chãjna, Diosdih ñi túi weñab ipna caá.

³ Búdí oinit, Dios weemdíh ã ñi wip jĩ, cãacwãdih wã bohéat pínah niijná. Páni h bohéni jumna, ni hat yeebdíh nindih wã naóhna caá: “Weém túi jéihni yoobát caá”, ñi ni j jenah joicá bojoó. Obo hjeéhtih, Jesús dih túi jenah joinít jumna, “Dios weemdíh ã teo wáacat pah bóojeh tigaá wã jéih chãjap”, ni j jenah joyát caá náahap. ⁴⁻⁵ Jwiít ni hat Cristo íhwã míc jumna, áih bácah panihni jwĩ jumna caá. Páni h jumna, mácah tewatna Dios jwiít dih át wũhup taga. Nin pah ã jumna caá: Jwĩih bácahdih téihyana, jítchana, quíibna, dawá ã jumna caá. Páni hna, biíc bácahjeh jumna yuhna, mácah tewatna ã jumna caá. Páant jwĩih bácah ã jummat pah, jwiít Cristo íh bácah panihni jwĩ jumuchah, mácah tewatna jwiít dih ã wũhna caá, jwĩ túi míc teo wáacat pínah niijná.*

⁶ Dios jwiít ni hat dih ã teo wáacachah, mácah

---

* 12:4-5 1Co 12.12

tewatnadih ât wâhup taga, ã wêpatjîh jwĩ chãjat pínah niijná. Biquína jwiít dih Dios naáwát dih naóh yapanit pínahdih ât ñíwip taga. Páant ã ñíonit jumna, Cristodih ì tui jenah joyát pah bóo bitadihbut ì tui naóh yapana naáh. ⁷ Biíhboodih cáacwádih teo wáacni pínahdih Dios ât ñíwip taga. Páant ã ñíoni jumna, Dios ã wêpatjîh bitadih ã tui teo wáaca naáh. Bitadih Dios naáwát dih bohéni pínah jumna, caandih ã tui bohéna naáh. ⁸ Biíhboó bitadih weñani pínah jumna, queédih ã tui weñana naáh. Biíhboó, moh yéejnitdih bií déedih tui wühni pínah jumna, táini caolih jumnit, ã wêi wühna naáh. Bitaboó maáta pínah jumna, tui jenah joinítjeh ì wutna naáh. Biíhboó jîgah en teo wáacni pínah jumna, ã tui wêi teo wáaca naáh. Pánihna, mácah jéihnit ñi jumat yoobó yeéb Cristoíhwã tui míc teo wáacat caá náahap.*

Cristoíhwãdih ded pah chãjat caá náahap

⁹ Nin pah caá yeéb Cristoíhwãdih jumat náahap: Bitadih tui oyat caá náahap. Yeejépdih en iinít, táiniboodih chãjat pínahdih búdí ñi bidí. ¹⁰ Ñi úudwã yoobátdih ñi oyat pah Cristoíhwã ñijeéh jumnitdih biíc yoobó ñi oyoó. Ñijeéh jumnitdih ñi tui míc wáyaá.

¹¹ Dios ã wutnat pah chãjna, yabhcanjeh, ñi tui wêi jepahaá.

¹² Dios yeebdih ã pebhna ã ub bejat pínahdih jéihna, tui wêi páñat caá náahap. Yeejép yapna yuhna, biíc yoobó Cristodih cádahcat caá náahap. Diosdih ñi tui úubh cádahca bojoó.

---

* **12:8** 1Co 12.4-11

13 Jesúíhwā moh yéejnitdih ñi túi teo wáacá. Bitá ñi pebh í jwáibínachah, queétdih ñi wēi jwāáá.*

14 Det yeebdíh yeejép í chājachah, “Yeejép í yap dáhwa naáh”, niicánjeh, “Í túi yapa naáh”, ñi niijí.*

15 Det wēinitjeéh jumna, yeebbát ñi weñeé. Jīgahnit í jumuchah, jjeéh ñi jīgah wáacá.

16 Biícđih ñi túi jumúú. “Weém chah túini caá”, niij jenah joicánjeh, oboh jumnit biícđih ñi túi jumúú. “Weémboó túi jéih beedáni caá”, ñi niij jenah joicá bojó.*

17 Bitá yeebdíh yeejép í chājachah yuhna, queétdih yeejép chāj jwúubaca bojó. Túinijeh ñi chājaá, “Nin ā túi chājna caá”, nihat í niij jéihyat pínah niijná. 18 Yeéb ñi déewāđih túi chājat pínahđih búdí ñi bidíí, biícđih túi jumat túut niijná. 19 Yeéb, wā oinitá, bitá yeebdíh yeejép í chājatji jíib, ñi jwúub peéh chājca bojó. Í yéej chājatji jíib, Diosboó íijnit, queétdih ā peéh chājbična caá. Páant ā chājat pínahđih jenah joinít, Dios naáwátđih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “ ‘Weémboó cāacwā í yéej chājat jíib yoobópdih wā peéh chājbična caá’, jwí Maáh ā niijná caá”, át niij daacáp tají.*

20 Páant ā jumuchah, yeébboó nin pah ñi chājaá: Yeebdíh en jūihni ā nuugúp wunuchah ennit, ā jeémát pínahđih ñi wūhúú. Á taca jootóchah ennit, ā babhbat pínahđihbut ñi wūhúú. Páant caandíh ñi túi chājachah enna, búdí ā tíicbična caá.* 21 Bitá yeebdíh yeejép í chājachah, queétdih biíc yoobó yéej chāj jwúubacan, túinijeh ñi chājaá.

* 12:13 He 13.2; 1P 4.9 * 12:14 Mt 5.44; Lc 6.28 * 12:16 Pr 3.7 * 12:19 Dt 32.35 * 12:20 Pr 25.21-22

13

Ñi maátadih jepahat caá náahap

¹ Nihat maátadih Diosjeh tigaá ĩ maáh jummat pínahdih át ñíwip taga. Páant ã maáh waadánit ĩ jumuchah, queét yeebdíh ĩ wutuchah, ñi túi jepahaá. ² Det jwĩ maátadih jepahcannit, Dios ã ñíonitdih yap yohna caá ĩ chājap. Páant ĩ yap yohatji jíib queétdih peéh chājat ã jumbipna caá. ³ Det túi chājnit ĩ maátadih ĩpĩ úumcan caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitboó ĩ maáta ĩ peéh chājat pínahdih ĩpĩ úumna caá. Ñi maátadih úumcat túut niijná, túinidihjeh ñi chājaá. Páant ñi túi chājachah ennit, “Ma túi chājna beé”, maátaboó yeebdíh ĩ niijbipna caá. ⁴ Dios yeebdíh teo wáacat túut niijná, ñi maátadih ã wutna caá, ñi túi jummat pínah niijná. Obohjeéhtih, ñi túi chājcah, yeebdíh ĩ peéh chājat pínah niijná, Dios queétdih át ñíwip taga. Páant yeejép chājnit jumna, queétdih úumat caá náahap. ⁵ Peéh chājat náahcan, ñi maátadih túi jepahat caá náahap. “Páant wã chājachah, ã túibipna caá”, niij jenah joiná, túi jepahnit, túinijeh chājat caá náahap. ⁶ Ñi maátadih caán tewatdih Dios át wūhap taga. Páant ĩ túi tewechah ennit, yeébboó ĩ tewat jíib ñipĩ jíib chājna caá.

⁷ Ded pah yeebdíh ĩ jíib chājat túutuchah, túi jepahnit, ñi jíib chājaá. Maáta ĩ tewat jíibbut, túi jíib chājnit, queétdih túi wēi naáwát caá náahap.*

Míc oyat caá náahap

⁸ Bitadih ñi jíib budadátdih waícanjeh ñi jíib chāj beedánaá. Obohjeéhtih, ñi túi míc oi cádahca bojoó.

* **13:7** Mt 22.21; Mr 12.17; Lc 20.25

Det bitadilh oina, Dios ã wutadilh ã túi jepahna caá. ⁹ ã wutat nin pah caá ã niijíp: “Biíh áajíh ñi yéej chãjca bojoó. Cãacwãdih ñi mao yohca bojoó. Ñi nũmca bojoó. Bitaih bií déedih ñi en ñinahca bojoó”, ã niij wutna caá. “Meemjéh ma míic oyat pah-jeh muntih, bitadilhbat ma oyoó”, ã niij wutadilh jepahna, Dios nihat biíh ã wutadilhbat jwĩ túi jepah beedána caá.* ¹⁰ Bitadilh oina, queédih jwĩ yéej chãjcan niít. Pánihna, queédih oina, Dios ã wutadilh túi jepah beedána caá jwĩ chãjap.

¹¹ Æonit panihnit ñi jamca bojoó. Nin baácboó ded pah ã yapatdih túi jenah joinít ñi jumúú. Jesús ã jwúub dei júúwát pínahdih náhninit, ñi túi páñaá. Caandih jwíih jepahna, “Jwiít dih ubudih ã jwúub dei júúhbirna caá”, jwĩ niij jenah joyóp jĩ. Obohjeéhtih, buu ã jwúub dei júúwát pínah bahnijeh caá ã jhdhup. Páant bahnijeh ã jhdhuchah, jwiít dih túi jenah joyát caá náahap. ¹² Jesús ã jwúub dei júúwúchah, chei panhipboó yeejép ï chãjat waícanjeh ã buudbírna caá. Jesús ã jwúub dei júúwát pínah bahnijeh ã jhdhdath jéihnit, yeejép chãjatdih cádahnit, Jesús ã yeh iiguíp panhipboó jumna, túinijeh chãjat caá náahap. ¹³ Jwiít míicjeh túi chãjat caá náahap. Wēi babh máihñat, íí náah chãjatdihbat jwĩ bidcat dée caá. Míic jéihnit, míic jepchá tabnitbat jwĩ jumca boj jíh. ¹⁴ Pánihna, yeejép ñi ñinahatdih cádahnit, jwĩ Maáh Jesucristo ã teo wáacatjĩh túinidihjeh ñi chãjaá.*

14

* **13:9** Ex 20.13-15,17; Dt 5.17-19,21; Lv 19.18   * **13:14** Ef 6.11-17

Bitadih yeejép jenah joicát

1 Jesúsdih jáap jepahnit pah, ã naáwátidih túi jéih jwuhcannitdih ñi túi míic pej jumúú. Í túi jéih jwuhcah ennit, “Meém jéihcanniabeh caá”, ñi míic niíj íjaca bojoó. ² “Weém nihat nuñápwāidih wã jeéméchah ã túina caá”, biquína í niíj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó, Jesúih doonáidih túi jéih jwuhcannit, nuñápwāidih jeémpcanjeh, pácahinadijhéh í jeémpna caá. ³ Det nihatdih jeémpnit, pácahinadijhéh jeémpnitboodíh “Meém oboh jumni caá”, í niíj jenah joicá bojo naáh. Pácahinadijhéh jeémpnitbut nihatdih jeémpnitboodíh “Yeejép chājna caá ma chājap”, í niíj jenah joicá bojo naáh. Det Jesúsdih jepahnit nihatdih jeémpnit í jumuchah yuhna, “Nit wíihwā caá”, Dios queétdih ã niijná caá. Áihwā í jumuchah ennit, nuñápwāidih jeémpcannitboó queétdih yeejép í niíj jenah joicá bojo naáh. ⁴ Ded Jesúsdih jepahni Diosdih teo wāhni panihni caá ã jumap. Páant áih ã jumuchah, yeébbó caandíh ñi jéih naóh yaccan caá. Ded pah caán ã chājatdih ennit, ã maáhjeh “Ma túi chājna beé. Ma túi chājcan beé”, ã jéih niijná caá. Pánihna, Jesúih ã jumuchah, áihdih túi teo wáacna, “Meém yeejép chājni caá”, caandíh Jesús ã niíj naóh yaccan níit.

⁵ “Diosdih jwí weñat pínah nin yeó jáapjeh caá. Biíh yeó jáap jwí tewat pínah ã jumna caá”, biquína í niíj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, bitaboó yeó jáap jumap pah biíc yoobó Diosdih í wēina caá. Queét biíc yoobó chājcannit jumna yuhna, nihat nin pah í niíj jenah joyó naáh: “Jesús ã náah yacat pahjeh wã chājna caá”, í niíj jenah joyó naáh. ⁶ Det “Nin

yeó jáapdih Diosdih jwĩpĩ wěina caá”, niúj jenah joinít, jwĩ maáhdih jepahna caá ĩ chãjap. Bitá “Yeó jáap jumat pah Diosdih jwĩpĩ wěina caá”, niúj jenah joinít, queétbut jwĩ maáhdih jepahna caá ĩ chãjap. Det déepdih jeémpnit, Diosdih “Túina caá, Paá”, niúj jeémpna, Diosdih ĩ wěina caá. Bitaboó Diosdih weñat túut niijná, déepdih jeémpcannit, Diosdih “Túina caá, Paá”, biíc yoobó ĩ niúj wěi naóhna caá.*

7-8 Jwiít nihat Cristoíhwã jumna, jwĩ náahatdihjeh jwĩjéih chãjcan caá. Báadh jwuhna, jwĩ maáhdih jwĩ jepahna caá. Wunnabut jwĩ maáíhwã jwĩ jumna caá. Nin baácboó jum jwuhna, caandíh weñaat caá náahap. Jwĩ wunat pínah jãtihbit, áihwã jumna, caandíh páantjeh biíc yoobó weñaat caá náahap. Pánihna, jwĩ báahdachah, jwĩ wunuchahbut, páantjeh Cristoíhwã jwĩ jumna caá. 9 Báadhnitdih, wunnitjidihbut, jwĩ Maáh jumat túut niijná, Cristo wunniji át jwúub boo pud jéúwúp wut jĩ.

10 Nihat áihwã jumna yuhna, ¿Dépanih tigaá ñi déewã panihnit Jesúsdi h jáap jepahnit ĩ jumuchah, “Dios meemdíh ã peéh chãja naáh”, ñi niúj naóh? ¿Dépanih tigaá ñi déedih oboh jumni pah ñi en? Diosboó ded pah jwĩ chãjatdih jéih beedáni ã jummatdih túi náhniat caá náahap. Á jumapboó jwĩ jwibí ñuhuchah, biquína jumat pah ded pah jwĩ chãjatjidih ã wúbh joyóchah, jwiít nihatdih jepahat ã náahbipna caá. Páant ã wúbh joyát pínahdih náhninit, ñi dée panihnidih “Yeejép caá”, ñi niujcá bojoó.*

11 Dios naáwátidih naóh yapani nin pah át niúj daacáp tajĩ:

* 14:6 Col 2.16 * 14:10 2Co 5.10

“Nin pah jwĩ Maáh ã niijná caá: ‘Weém báadhni wã jũmũchah, yoobópdihi wã niiját biíc yoobó ã yapbipna caá: Nihat wã pebh bódicha caj yoh ñajnit, “Meém táini, wēpni caá”, weemdih ĩ niíj, wēi naóhbipna caá’, ã niijná caá”, ãt niíj daacáp tajĩ. (Is 45.23)

¹² Pánihna, Dios pebhboó jwĩ jũibí ñũhũchah, nihat jwĩ chãjatjidih “¿Dépanih tigaá páant ma chãj?” jwiítidih ã niíj wũbh joyóchah, jepahat ã náahbipna caá.

Ñi déedih bũgát dée pah chãjcat

¹³ Jwĩ dée panihnidih “Yeejép caá”, niíj naóhcanjeh, nin pahbut niíj jenah joyát caá náahap: “Jwiít Jesúihwã jwĩ tóoc bũgát panihat pah, numah yéej chãj waóhca boj jĩh”, niíj jenah joyát caá náahap. ¹⁴ Weém jwĩ Maáh Jesúih jũmna, nin wã naáwát pínahdih wã táí jéihna caá: Weémboó nihat jeémátidih wã jeéméchah, ã táina caá. Pánihna, dedé wã jeémát júb, weemdih peéh chãjat ã wihcan caá. Obohjeéhtih, biíhboó “Nin jeémátidih jeémpna, yeejép wã chãjna caá”, niíj jenah joí jeémpnidih peéh chãjat ã jumbipna caá. ¹⁵ Yeeb ñi jeéméchah ennít, ñi déebut en yac jeémpna, “Weém Jesúsdihi wã yap yohna beé”, niíj jenah joinít, búdí ãta jenah joi tágaá. Pánih chãj júutna, caandih ma táí oican caá. Ñi déedihbut Cristo ã wũn wũhatidih jéihnít, caán jeémátidih jeémp júutcat caá náahap, “Cristodih ã cádahná”, niijná. ¹⁶ “Nin pah wã chãjachah, ã táina caá”, yeeb ñi niíj jenah joyóchah yũhna, “Páant ã chãjachah, ã táican caá”, bita yeebdih ĩta niij tágaá. Páant ĩ niiját pínahdih náahcan, “Páant wã chãjat ã túyũchah yũhna, wã chãjcan niít,

Jesúhwādh yeejép dooná ã wihcat pínah niijná”, ñi niij jenah joyoó. ¹⁷ Pánih jenah joinít, nindihbut táí jenah joyát caá náahap: Diosboó jwī maáh ã jumuchah, jwī jeémát, jwī babhbatbut oboh jumni caá. Pánihna, ãihwā jumna, Dios ã náahat pah chājnit, bitajeéh táí jumnit, Túini Espíritu ã teo wáacatjñh weñat caá náahap. ¹⁸ Páant jwī jumuchah ennit, Diosboó “Meém ma táí chājna beé”, jwiít dih ã niijbípna caá. Páant ã niiját pahjeh muntih cāacwābut biíc yoobó ã niijbípna caá.

¹⁹ Ded pah biíc dih jwī táí jumat pínah, ded pah jwī táí míc teo wáacat pínah dihbut bidat caá náahap. Pánih chājna, Jesús dih chah jwī táí jenah joibípna caá. ²⁰ Dios ã jeémát tútcannijidih ñi jeéméchah ennit, biih Jesúhboó ã en wēican, Jesús dih āta cádah tagaá. Pánihna, buugní pah ã jumcat pínah niijná, caandíh ñi jeémpca bojoó. Yoobóp dih tigaá nihat jeémát túini míc caá. Páant ã jumuchah yuhna, biih pah bóo jwī jeéméchah, “Nin yeejép jeémát caá”, biihboó niijná yuhna, en yacnit, āta jeémp tagaá. Pánihna, Dios ã wutat dih jenah joicánjeh jeémpna, ã yéej chājna caá. Páant jwiít dih en yacnit ã jeéméchah, ã yéej chājat jwīñh jíib caá. ²¹ Nuñáp déep dih yeéb ñi jeéméchah enna, poonidihbut ñi babhbachah enna, biih Jesúhboó “Caandíh jeémp, babhna, yeejép wāta chāj tagaá”, niij jenah joiná yuhna, caanbút en yacnit, biíc yoobó āta chāj tagaá. Páant niij jenah joiní bācah, jeémp babhna, yeejép āta chāj tagaá. Pánihna, caán yeejép ã chājcat pínah, Jesús dih ã táí jenah joí cádahcat pínahbut niijná, nuñáp déep dih, poonidihbut ñi cádahachah, ã túina caá. ²² “Nihat dih wā jeéméchah ã túina caá”,

ñi niij jenah joyátdih Diosdihjeh ñi naáwá. Páant niij jenah joiná, yeejépdih chājcanni, “Weemdih peéh chājat ā wihcan niit”, niij jenah joini ā wēina caá. ²³ Obohjeéhtih, “Nin jeémátdih jeémpna, yeejép wāta chāj tagaá”, biihboó niij jenah joiná yuhna, caán jeémátdih ā jeémát jíib, caandih peéh chājat ā jumbipna caá. Pánihna, ded pah chājna, “Nin pah chājna, wā tui chājna caá”, niij jenah joicát jíib, jwiitdih peéh chājat ā jumbipna caá.

15

Jwījeéh jumnitdih tui teo wáacat

¹ Jwiit Jesúsdi tui jenah joinit, behnit panihnit jumna, wébít panihnitdih íjcanjeh, tui teo wáacat caá náahap. Pánih teo wáacna, jwī weñat pínahdihjeh chājcat caá náahap. ² Jwījeéh jumnit Jesúsíhwāboodih jenah joinit, Jesúsdi chah í tui jenah joyát pínah niijná, queédih teo wáacat ā náahna caá. ³ Cristoboó ā weñat pínahdihjeh chājcan, bita caandih yeejép í wéhenachah yuhna, ā íip ā wutatdihjeh āpí chājap wut jí. Páant ā chājat pínahdih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: “Meemdih yeejép í naáwát pah muntih, ma wutatdih wā jepahat jíib, weemdihbut yeejép í wéhena beé”, át niij daacáp tají.* ⁴ Jon jātih Dios naáwátdih naóh yapanit daácna, jwiitbut Diosdih jwī tui jéihyat pínah niijná, ít daacáp wut jí. Í daacátjidi bohéna, ded pah Dios jwiitdih ā náah yacatdih jwī tui jéihbipna caá. Pánih bohéna, yeejép yapna yuhna, Diosdih tui jenah joí cádahcan, ā pehbboó jwiitdih ā ub bejat pínahdih náhninit, jwī tui wēi jumbipna caá.

---

* 15:3 Sal 69.9

⁵ Yeebdíh wéibhna, nin pah wāpī niijná caá: “Paá, queét Jesúsdi h péenitdih bádí ma teo wáacá, túi wēinit, meemdíh cádahcanjeh, túi biíc di h í jumat pínah niijná. ⁶ Páant queétdih ma túi teo wáacachah, queét ni hat biíc yoobó jenah joinít, ‘Dios, jwī Maáh Jesucristo ã íp, túini, chah wēpni caá’, í ni j wēi naóh b ipna caá”, wāpī ni j wéibhna caá.

Judíowā nihcannitdihbut túini dooná ã jwibíát

⁷ Cristo yeebdíh ã wēi enat pahjeh mantih, yeebbút biíc yoobó bita Jesúsíhwādi h ñi túi wēi eneeé. Páant ñi túi wēi enechah ennit, bitabut Dios di h í wēi naóh b ipna caá. ⁸ Nindih yeebdíh wā naóhna caá: Cristo teo wāhni panihni ã jūúwúchah, jwiít judíowāih pínahjeh pohba nihcan, yeéb judíowā nihcannitíh pínahbut páant át jūúwúp tajī. “Yeebdíh wā túi chājbipna caá”, jwī nūowādi h ã niijátji pah chājni ã jumatdih jwiít judíowā jwī jéihyat pínah niijná, Dios Cristodih át wahap tajī. ⁹ Pánih wahnit, yeéb judíowā nihcannitdihbut ã jīgah en teo wáacachah ennit, yeebbút caandíh ñi wēi naáwát pínah niijná, Cristodih át wah deyanap wut jī. Ded pah yeebdíh ã teo wáacat pínahdi h Dios naáwát di h naóh yapani nin pah át ni j daacáp tajī:

“Cristo nin pah Dios di h ã niijíp be: **‘Judíowā nihcannit pebhboó bejnit, meemdíh namah wēi naóh nit, queét cātíh wā namah wēi eobipna caá’**, Dios di h ã niijíp be”, át ni j daacáp tajī. *(2S 22.50; Sal 18.49)*

¹⁰ Páant ã ni j daacátji pah mantih, nin pah biíh naóh yapanibut át ni j daacáp tajī:

“Yeéb Judíowã nihcannit Dios ã ñíonit judíowã biíc dih ñi túi weñeé”, ãt niíj daacáp tajĩ. (*Dt 32.43*)

11 Páant ã niíj daacátji pah muntih, nin pah biíhbut ãt niíj daacáp tajĩ:

“Nihat yeéb judíowã nihcannit Diosdih ñi weñeé. Nihat baác dih moón caandih ñi wēi eweé”, ãt niíj daacáp tajĩ. (*Sal 117.1*)

12 Isaíasjibut biíc yoobó muntih nin pah ãt niíj daacáp tajĩ:

“Isaí jumma nihat cāacwādih ĩ maáh ã jum bipna caá. Pánihna, judíowã nihcannitdihbut ĩ maáh jumna, queét iiguípna bejnit déejidih ã túi ubat pínahdih ĩ jéihbipna caá”, ãt niíj daacáp tajĩ. (*Is 11.10*)

13 Yeéb judíowã nihcannitdihbut ã túi teo wáacatdih ñi jéihyechah, Dios yeebdih túi jummat túttnit, bádí ã weñana naáh. Pánihna, Jesús dih túi jenah joinít, ã pebhboó yeebdihbut ã ub bejat pínahdih Túini Espíritu ã teo wáacatjĩh náhninit, ñi túi wēi páñaá.

14 Wã déewã panihnitá, yeebdih wã bohécáh yuhna, yeebjéh Dios ded pah ã jummat tútatdih túi jéihnit, ñijeéh jumnitdih jéh bohénit, túi chājnit yoobát ñi jummat doonádih wã joiná beé. Pánih joinít, “Caán dooná yoobóp dih tigaá”, wã niíj jenah joiná caá. 15 Páant ñi jumuchah yuhna, weemdih oina, nihat judíowã nihcannitdih Dios ã bohéát túttni jumna, úumcanjeh yeebdih bainí wã naóhna caá, ñi túi náhniat pínah niijná. 16 Páant weemdih ã bohéát tútuchah, caandih teo wāhni jumna, Jesucristoíh túini doonádih judíowã nihcannitdih wāpĩ bohéna caá. Páant wã bohénachah, Jesús dih

ĩ táí jepahachah ennit, Túini Espírituboó queédih Dioíhwã ã chãjachah, “Nit túinit caá”, Dios ã niíj enna caá.

¹⁷ Jesucristoíh jumna, ded pah Diosdih wã teo wãhatdih cãacwãdih búdí wãpĩ wẽi naóhna caá. ¹⁸⁻¹⁹ Pánihna, Cristo ã teo wáacatjĩh wã bohénachah joiná, ã wẽpatjĩh wã chãjachah enna, dawá judíowã nihcannit Diosdih ĩ jepahap be. Caandih bácah yoobópdi h wã wẽi naáwíhna caá. Bitá ĩ chãjatboodih wãpĩ naóhcan caá. Jerusalén tútchidih moondih wã bohé jwíhip jĩ. Túttimah, nihat tútchina jummat yoobó jib bejnit, púú Iliria baácdih juibínit, caanjĩh moondihbut Cristoíh túini doonádih wã táí bohénap jĩ. ²⁰ Bitá ĩ bohénitjidih wã jwúub bohéihcan, Cristoíh túini doonádih joi jwúhcannitdihjeh búdí wãpĩ bohéihna caá. ²¹ Páant wã bohéihat pínahdih Dios naáwát dih naóh yapani nin pah át niíj daacáp tajĩ:

“Á naáwát dih joi jwúhcannitji caandih ĩ joibípna caá. Queét áih túini doonádih joinít, ĩ táí beh joibípna caá”, át niíj daacáp tajĩ. *(Is 52.15)*

Pablo Roma tútchina ã bejíhat

²² Ni hat tútchinadi h moondih caán doonádih bohé jibni jumna, maatápdih ñi pebhboobút yeebdih enedih wã bejíhip yuh be. Obohjeéhtih, pánih bejíhna yuhna, búdí tewat ã jumachah, wã jéih bejcap be.* ²³ Nin baácdih moondih naóh péana, dawá jópchi yeebdih enedih bejíhniji buu jwuhna ñi pebhna wã bejbipna caá. ²⁴ España baácdih moondih bohénadi h bejna, yeebdih wã en yap bejbipna caá. Pánihna, ñijeéh jumna,

* 15:22 Ro 1.13

biícdih búdí jwĩ wēibipna caá. Bahnijeh jumnit, ñi teo wáacatjĩh España baácna wā bejbipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, batéhjeh Jerusalén tátchidih moón Jesúíhwā dih dinerodih wahat túut niijná, caanná bej jwuhat túut caá wā chājap. ²⁶ Macedonia baácdih moón, Acaya baácdih moonbát Jerusalén tátchidih moón Jesúíhwā moh yéejnitdih teo wáacat túut niijná, túi wēinit, dinerodih ĩ wūhup be. Páant ĩ wūhni dinerodih queétdih wahadih wā bejna caá.* ²⁷ Caán dinerodih wūhna, queétjeh túi wēi jenah joinít, ĩ wūhup be. “Páant judíowā dih ĩ teo wáacat ā túina caá”, wā níj jenah joiná caá. Jwiít judíowā dihjeh Dios Cristoíh doonádih át jwíh jéihyanap wut jĩ. Páant ā jéihyanachah, jwiít judíowā queét judíowā nihcannitdih teo wáacnit, áih túini doonádih jwĩ bohénap jĩ. Páant jwĩ teo wáacachah, queét Macedonia baácdih moón Acaya baácdih moonbát Jerusalén tátchidih moón judíowā dih ĩ teo wáac jwūbaat ā túina caá.*

²⁸ Queét ĩ wahnih dinerodih Jerusalén tátchidih moondih wūh péanit, España baácna wā bejbipna caá. Pánih caanná bejna, yeebdih wā en yap bejbipna caá. ²⁹ Ñi pebhna juibínit, Cristo ded pah búdí ā teo wáacatdih jwĩ míic wéhenachah, jwiít biícdih ā túi weñabipna caá.

³⁰ Wā déewā panihnitá, jwĩ Maáh Jesucristodih túi jenah joinít jumna, Túini Espíritu jwiít dih ā míic oyat túutuchah, weemdih búdí ñi wūbá, wā tewat buoni ā jumuchah yuhna, wā túi buujáát pínah niijná. ³¹ Judea baácdih moón Jesúíhwā nihcannit weemdih yeejép ĩ chājíchah yuhna,

* 15:26 1Co 16.1-4 * 15:27 1Co 9.11

Dios weemdih ã wapat pínahdihbut ñi wáábá. Jerusalén tútchidih moondih dinerodih wã wãhachah, caandih ï wëi wbat pínahdihbut ñi wáábá. ³² Páant ñi wáábáchah, Dios ã náahachah, ñi pebhboó wã túi jwíibipna caá. Pánih caanná jwíibíni, ñijeéh jumna, weemdih ñi weñanachah, ñi pebh wã túi choo jwúhbipna caá. Pánih chooníji España baácna wã bejbipna caá. ³³ Dios jwiítidih túi jummat túatni ñijeéh ã jumna naáh. Páant tíi ã jumna nah.

16

Pablo ã pée túyat tútat

¹⁻² Jwí dée wili panihnih Febe wüt jumnih ñi pebhboó mi bejna caá. Caánt Cencrea wüt jumni tútchidih moón Jesúíhwādhíh túi teo wáacnih caá. Dawá cāacwādhíh teo wáacnit, weemdihbut mi túi teo wáacap jī. Jwí Maáh Jesúíh wili mi jumwachah, caántdih ñi wëi jwāáá. Caántdih bíih pah bóo ã wihcah enna, ñi wãhú. Páant tigaá jwiít Jesúíhwādhíh míic teo wáacat náahap.

³ Aquila, yad Priscilabut ï túyunaá. Jesucristoíh doonádhíh wã bohénachah, queét wãjeéh ï tewep jī.* ⁴ Bitá weemdih ï mao yohíhichah, weemdih ï teo wáacat jíib queétdihbut bainíbit mawat dée ã jwdhdup jī. Pánihna, queétdih búdí wã weñechah, nihat judíowā nihcannit Jesúíhwābūt queétdih ï wëina caá. ⁵ Aquilawāíh mūdíh míic wáac junít Jesúíhwābūt ï túyunaá. Wã oini Epenetobut ã túyunaá. Caán Asia baácdih moondih Cristodih jwíih jepah waóhni ã jumnap jī. ⁶ María wüt jumnihbut mi túyunaá. Caánt yeebdíh búdí mi teo wáacap

* **16:3** Hch 18.2

jĩ. ⁷ Andrónico, Juniasjĩh ã túyũ naáh. Queétbut judíowã jumnit, weem páh muntih Jesúhwã ã jummat jíib, nemat mũúboó wãjeéh ã jumap jĩ. Cristodih wã jepahat pínah jãtih queét ãtát jepahap tajĩ. Jwiít Jesúhwã jwĩ maátajeéh ã jumachah, “Yoobópdi h chãjnit, ãpĩ táí waóhna caá”, ni hat queédih ã ni j wẽi naóhna caá.

⁸ Jesús ã oyatjĩh wã oini Ampliatobut ã túyũ naáh. ⁹ Urbanobut ã túyũ naáh. Caanbút Cristoíh doonádih bohé wáacni caá. Wã oini Estaquisbut ã túyũ naáh. ¹⁰ Apelesbut ã túyũ naáh. Caán yeejép yapna yũhna, Jesúsdi h ã cádahcatdih ennit, ni hat Jesúhwã caandih ãt táí wẽi enep wut be. Aristóbuloíh mũúdíh moón ni hat ã túyũ naáh. ¹¹ Wã dée Herodiónbut ã túyũ naáh. Narcisoíh mũúdíh moón Jesúhwãbut ni hat ã túyũ naáh. ¹² Trifena, Trifosajĩh ã túyũ naáh. Queét yaádh jwĩ Maáh Jesúsdi h teo wãhna, ãihwãdih búdí ãt teo wáacap wut be. Jwĩ oini h Pérsidabut mi túyũ naáh. Caántbut jwĩ maáhdih táí teo wãhni h mit jumap wut be. ¹³ Rufobut ni hat Jesúhwã ã wẽi naóhni ã túyũ naáh. ã ínbut mi túyũ naáh. Caánt wã ín panihni h caá.* ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, bita ãjeéh jumnit Jesúhwãbut ã túyũ naáh. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, ã jwan Olimpas, bita ãjeéh jumnit Jesúhwãbut ã túyũ naáh.

¹⁶ Dios ã oyatjĩh yeéb Jesúhwã ãni táí míc mũúú. Ni hat Jesúhwãbut yeebdí h ã túyat túutna caá.

Pablo ã pée wutat

¹⁷ Wã déewã panihnitá, ãijeéh jumnit biquína yeebdí h míc en jũihñat túutni t, biícdi h ãni táí

---

* 16:13 Mr 15.21

jumatdih ït yééjanap wat be. Páant ï chãjachah, yeéboó Jesúih naáwátidih ñi jepahatjidih ñi cádah bejna caá. Páant ï cádahachah enna, ñi tui chãja chaáh! Queétdih ñi pej jumca bojoó, yeebdih chah ï yééjacat pínah niijná. ¹⁸ Pánih cádahnit jwĩ Maáh Jesucristodih teo wãhñit nihcan caá. Yeejép ï en ñinahatdihjeh chãjnit ï jumna caá. Queét túini jacjeh ï bohéna yuhna, ï yee naóh bohénachah, tui jéihcannitboó queétdih ï tui joiná caá. Pánihna, queét yee naóhñitdih ñi pej jumca bojoó. ¹⁹ Obohjeéhtih, yeéboó Jesúsdihtui jepahnit caá ñi jumap. Pánih tui jepahnit ñi jumat doonádih nihat ït joyóp wat be. Weembát caán doonádih joinít, búdí wã wëina caá. Pánih wëina yuhna, yeebdih bainí wã um yacna caá, “queét yee naóhñitboodih ñi jepahná”, niijná. Ded pah tui chãjatdih ñi jéihyat pínahdih yeebdih búdí wã náah yacna caá. Obohjeéhtih, yeejép chãjat pínahboodih ñi jéihyatdih wã náah yaccan caá. ²⁰ Pánih jéihñit ñi jumachah, Dios, jwiítdih tui jumat túutni, yeebdih ã teo wáacbična caá, nemépwã ï maáh Satanásdih ñi yap yohat pínah niijná. Jwĩ Maáh Jesucristo yeebdih oinit, ã tui teo wáaca naáh.

Pablojéh jumnit ï túyat túutat

²¹ Timoteo, wã pej jumni, yeebdih ã túyat túutna caá. Wã déewã Lucio, Jasón, Sosípater yuh buca yeebdih ï túyat túutna caá.*

²² Weém, Tercio, Pablo ã daacát túutuchah, daác wãhni wã jumna caá. Weembát Jesúih jumna, yeebdih wã túyat túutna caá.

---

* **16:21** Hch 16.1

²³ Weém Pablo, Gayoíh m̄udíh wã jumna caá. Nin m̄udíh Jesúíhwã íp̄í míc wáacna caá. Pánihna, caanbát yeebdíh ã túyat túutna caá. Erasto, nin tútchidih moón ĩ maátaíh dinerodih en daoníbut yeebdíh ã túyat túutna caá. Jwĩ dée panihni Cuar-tobut yeebdíh ã túyat túutna caá.*

²⁴ Jwĩ Maáh Jesucristo yeéb nihatdih oinit, ã teo wáaca naáh. Páant tíí ã jum̄ nah.

Diosdih ã wēi naóh péaat

²⁵⁻²⁶ ¡Dios, chah wēpnidih jwĩ wēi jĩíh! Caán ni-hat jéihni jumna, yeebdíh ã jéih teo wáacna caá, wã naóhniji Jesúíh táini doonádih túi jenah joinít, caandíh ñi cádahcat pínah niijná. Caán doonádih jon jãtíh moón ĩt jéih jwuhcap wat jĩ. Obohjeéhtih, ã naáwátidih naóh yapanitdih jéihyanit, Diosjeh át daacát túutap wat jĩ. B̄u ĩ daacátjidih jwĩ enechah, jwiítidihbut ã jéihyana caá. Pánih jéihyanit, judíowã, judíowã nihcannitdihbut túi ubni pínah Jesús ã jumatdih weemdíh ã bohéat túutap jĩ, ni-hat baácdih moón caandíh ĩ jepahat pínah niijná.

²⁷ Pánihna, ¡Jesucristo ã teo wáacatjĩh, Dios biícjeh nihat jéih beedánidih yeó jáap jum̄at pah jwĩ wēi naóh jĩíh! Páant tíí ã jum̄ nah.

Páant bóojeh tigaá wã naáwát.

Pablo

---

* **16:23** Hch 19.29; 1Co 1.14; 2Ti 4.20

Dios ã jáap naáwát tólih New Testament in Cacua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
34c9543b-57a6-5290-ab7b-4fa15529a7e2